

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2014.4.15.
COM(2014) 17 final

ANNEX 1

MELLÉKLET

Tervezet

**Közös légtér létrehozásáról szóló megállapodás az Európai Unió és tagállamai, valamint
Ukrajna között**

a következőhöz:

Javaslat

a Tanács határozata

**az Európai Unió és tagállamai, valamint Ukrajna közötti, közös légtér létrehozásáról
szóló megállapodás megkötéséről**

MELLÉKLET

Tervezet

**KÖZÖS LÉGTÉR LÉTREHOZÁSÁRÓL SZÓLÓ
MEGÁLLAPODÁS**

**AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS TAGÁLLAMAI,
VALAMINT UKRAJNA KÖZÖTT**

A BELGA KIRÁLYSÁG,
A BOLGÁR KÖZTÁRSASÁG,
A HORVÁT KÖZTÁRSASÁG,
A CSEH KÖZTÁRSASÁG,
A DÁN KIRÁLYSÁG,
A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,
AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,
ÍRORSZÁG,
A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG,
A SPANYOL KIRÁLYSÁG,
A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG,
AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG,
A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG,
A LETT KÖZTÁRSASÁG,
A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG,
A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,
MAGYARORSZÁG,
MÁLTA,
A HOLLAND KIRÁLYSÁG,

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG,

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,

ROMÁNIA,

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG,

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG,

A FINN KÖZTÁRSASÁG,

A SVÉD KIRÁLYSÁG,

NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA,

az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban együttesen: „az EU-szerződések”) feleként és az Európai Unió tagállamaiként (a továbbiakban: „az EU-tagállamok”), és

AZ EURÓPAI UNIÓ, a továbbiakban: „az Unió” vagy „az Európai Unió” vagy „az EU” egyrészről,

valamint

UKRAJNA, másrészt,

a továbbiakban együttesen: „a felek”,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy olyan közös légteret hozzanak létre, amely a felek számára a légifuvarozási piac vonatkozásában kölcsönös piacra jutást tesz lehetővé, és amelyben egyenlő versenyfeltételek és – többek között a biztonságra, a védelemre, a légiforgalmi szolgáltatásra, a szociális szempontokra és a környezetvédelemre vonatkozóan – azonos szabályok érvényesülnek;

FELISMERVE a nemzetközi polgári repülés integrált jellegét, valamint Ukrajnának és az EU-tagállamoknak a nemzetközi légiközlekedési szervezetekben (különösen a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetben és a Légi Közlekedés Biztonságáért felelős Európai Szervezetben) való tagságból, valamint harmadik felekkel és nemzetközi szervezetekkel kötött nemzetközi megállapodásokból fakadó jogait és kötelezettségeit;

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy elmélyítsék a felek között a légi közlekedés, és ezen belül az ipari együttműködés területén megvalósuló együttműködést,

valamint hogy a gazdasági, kulturális és közlekedési kapcsolatok erősítése érdekében építsenek a légi szolgáltatások meglévő rendszerére;

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy előmozdítsák a légiközlekedési lehetőségek bővülését – a légiközlekedési hálózatok fejlesztése révén is – annak érdekében, hogy eleget tegyenek az utasok és a fuvaroztatók megfelelő légiközlekedési szolgáltatások iránti igényeinek;

FELISMERVE a légi közlekedésnek a kereskedelem, az idegenforgalom és a befektetések előmozdítása terén játszott szerepét;

FIGYELEMMEL a Chicagóban 1944. december 7-én aláírásra megnyitott, nemzetközi polgári repülésről szóló egyezményre;

SZEM ELŐTT TARTVA, hogy az Európai Községek és azok tagállamai, valamint Ukrajna között megkötött partnerségi és együttműködési megállapodás előírja, hogy a felek közötti, a felek kereskedelmi szükségleteihez igazított fuvarozás összehangolt fejlesztésének biztosítása érdekében a kölcsönös piaci hozzáférés feltételei, valamint a légiközlekedési szolgáltatásnyújtás feltételei külön megállapodásokban szabályozhatók;

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy lehetővé tegyék a légiközlekedési vállalatok számára, hogy nyílt piacon versenyképes árakat és szolgáltatásokat nyújtsanak az utazóközönségnek és a fuvaroztatóknak;

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy a légiközlekedési ipar minden ágazata – a légi fuvarozók munkavállalóit is beleértve – részesüljön a liberalizált megállapodás előnyeiből;

AZZAL A SZÁNDÉKKAL, hogy a meglévő légifuvarozási megállapodások keretét alapul vegyék, lehetővé téve a piacokhoz való hozzáférést, valamint azt, hogy a fogyasztók, a légi fuvarozók, a munkaerő és a közösségek mindkét fél esetében a legnagyobb előnyöket élvezzék;

MEGÁLLAPODVA ABBAN, hogy – az Európai Unióról szóló szerződésben, az Európai Unió működéséről szóló szerződésben és Ukrajna alkotmányában foglalt rendelkezések sérelme nélkül – célszerű a közös légtérre vonatkozó szabályokat az Európai Unióban érvényben lévő vonatkozó jogszabályokra alapozni, amint azt e megállapodás I. melléklete is előírja;

TUDOMÁSUL VÉVE, hogy légiközlekedési jogszabályaiba Ukrajna be kívánja építeni a vonatkozó európai uniós követelményeket és előírásokat, és ennek részeként jogszabályait összhangba kívánja hozni az uniós jog jövőbeni fejlődésével;

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy a nemzetközi légi közlekedésben a legmagasabb fokú biztonságot és védelmet biztosítsák, és ismételten kifejezésre juttatva a személy- és vagyónbiztonságot veszélyeztető, a légi járművek működését károsan befolyásoló és az utazóközönségnek a polgári repülés biztonságába vetett bizalmát megingató olyan cselekedetek, illetve azokkal való fenyegetések miatti súlyos aggodalmukat, amelyek a légi járművek biztonsága ellen irányulnak;

FELISMERVE, hogy a közös légtérre vonatkozó szabályoknak való teljes körű megfelelés a felek számára lehetővé teszi, hogy kiaknázzák annak valamennyi előnyét, ideértve a piacokhoz való hozzáférés megnyitását, továbbá azt, hogy a fogyasztók, az iparágak és a munkaerő mindkét fél esetében a legnagyobb előnyöket élvezzék;

FELISMERVE, hogy a közös légtér létrehozása, illetve szabályainak végrehajtása adott esetben nem valósulhat meg átmeneti intézkedések nélkül;

FELISMERVE a megfelelő technikai segítségnyújtás jelentőségét ebben a vonatkozásban;

HANGSÚLYOZVA, hogy a légi fuvarozókat átlátható és megkülönböztetésmentes bánásmód illeti meg a légiközlekedési infrastruktúrákhoz – többek között a repülőterekhez – való hozzáférés vonatkozásában, különösen akkor, ha ezen infrastruktúrák csak korlátozott mértékűek;

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy a légi fuvarozók számára egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak, a kölcsönösen elfogadott szolgáltatások nyújtásához légi fuvarozóik számára méltányos és azonos lehetőségeket teremtsenek;

FELISMERVE, hogy az állami támogatások hátrányosan befolyásolhatják a légi fuvarozók közötti versenyt, és veszélyeztethetik e megállapodás alapvető célkitűzéseit;

MEGERŐSÍTVE a környezetvédelem jelentőségét a nemzetközi légiközlekedési politika fejlesztése és alkalmazása során, valamint felismerve a szuverén államok jogát arra, hogy e célból megfelelő intézkedéseket tegyenek;

TUDOMÁSUL VÉVE a fogyasztóvédelem jelentőségét, beleértve a Montrealban, 1999. május 28-án létrejött, a nemzetközi légi szállítás egyes szabályainak egységesítéséről szóló egyezmény által garantált védelmet;

ÜDVÖZÖLVE a felek között zajló azon párbeszédet, amelynek célja az egyéb területeken való együttműködés fokozása, különösen a személyek szabad mozgásának elősegítése érdekében;

I. CÍM ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. CIKK CÉLOK ÉS HATÁLY

E megállapodás célja olyan közös légtér fokozatos létrehozása az Európai Unió, annak tagállamai és Ukrajna között, amelyen belül azonos szabályok érvényesülnek a biztonság, a védelem, a légiforgalmi szolgáltatás, a környezetvédelem, a fogyasztóvédelem, a számítógépes helyfoglalási rendszerek és egyes szociális szempontok tekintetében. E célból ez a megállapodás meghatározza a felek között – a következőkben felvázolt feltételek mellett – alkalmazandó szabályokat, műszaki követelményeket, igazgatási eljárásokat, alapvető üzemeltetési szabványokat és végrehajtási szabályokat.

Az egységes közös légtér alapját a légi szállítási piachoz való szabad hozzáférés és az egyenlő versenyfeltételek képezik.

2. CIKK FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

Eltérő rendelkezés hiányában, e megállapodás alkalmazásában:

1. „kölcsonösen elfogadott szolgáltatások” és „meghatározott útvonalak”: az e megállapodás 16. cikke (Forgalmi jogok) és II. melléklete szerinti nemzetközi légi fuvarozás;
2. „megállapodás”: ez a megállapodás, a megállapodás mellékletei és ezek módosításai;
3. „légi fuvarozás”: utasok, poggyász, áru és postai küldemények külön-külön vagy együttesen, díj vagy ellenszolgáltatás ellenében légi járműveken történő közforgalmi szállítása, amely – az egyértelműség érdekében – magában foglalja a menetrendszerű és a nem menetrendszerű (charter) szolgáltatást és a teljes áru fuvarozási szolgáltatást;
4. „légi fuvarozó”: érvényes üzemeltetési vagy azzal egyenértékű engedéllyel rendelkező vállalat vagy vállalkozás;

5. „illetékes hatóságok”: az e megállapodás szerinti igazgatási feladatok ellátásáért felelős kormányhivatalok vagy közintézmények;
6. „vállalat vagy vállalkozás”: a polgári vagy kereskedelmi jog alapján létrejött entitás, beleértve a szövetkezeteket és a közjog vagy a magánjog hatálya alá tartozó más jogi személyeket, kivéve a nonprofit szervezeteket;
7. „egyezmény”: a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-én Chicagóban aláírásra megnyitott egyezmény, beleértve:
 - a) az egyezmény 94. cikkének a) pontja értelmében hatályos valamennyi olyan módosítást, amelyet Ukrajna és egy EU-tagállam vagy az EU-tagállamok egyaránt ratifikáltak;valamint
 - b) az egyezmény 90. cikke értelmében elfogadott valamennyi mellékletet vagy módosítást, amennyiben az adott melléklet vagy módosítás bármely időpontban érvényes mind Ukrajna, mind pedig – az esettől függően – egy EU-tagállam vagy az EU-tagállamok vonatkozásában;
8. „az európai közös légtér létrehozásáról szóló megállapodás (ECAA-megállapodás)”: az Európai Közösség és tagállamai, az Albán Köztársaság, Bosznia és Hercegovina, a Horvát Köztársaság, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, az Izlandi Köztársaság, a Montenegrói Köztársaság, a Norvég Királyság, a Szerb Köztársaság és az Egyesült Nemzetek Ideiglenes Koszovói Közigazgatási Missziója¹ között az európai közös légtér létrehozásáról létrejött többoldalú megállapodás;
9. „EASA”: a polgári repülés területén közös szabályokról és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség létrehozásáról, valamint a 91/670/EGK tanácsi irányelv, az 1592/2002/EK rendelet és a 2004/36/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. február 20-i 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban létrehozott Európai Repülésbiztonsági Ügynökség;
10. „tényleges ellenőrzés”: olyan kapcsolat, amely olyan jogokon, szerződéseken vagy bármely más eszközön alapul, amelyek külön-külön vagy kombinálva a ténybeli, illetve jogi feltételek figyelembevételével

¹ Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

lehetőséget nyújtanak egy vállalkozás feletti döntő befolyás gyakorlására, különösen az alábbiak révén:

- a) egy vállalkozás eszközeinek teljes vagy részleges használati joga;
 - b) olyan jogok és szerződések, amelyek döntő befolyást biztosítanak egy vállalkozás testületeinek összetételére, szavazására vagy határozataira vonatkozóan, vagy egyéb módon biztosítanak döntő befolyást a vállalkozás üzletmenetére nézve;
- 11. „tényleges szabályozási ellenőrzés”: az egyik fél azon illetékes hatósága, amely működési engedélyt adott ki valamely légi fuvarozónak, az alkalmazandó nemzeti jogszabályokkal összhangban folyamatosan ellenőrzi, hogy az adott fuvarozó teljesíti-e a nemzetközi légi szolgáltatások működtetésére vonatkozó, a működési engedély kiadásának alapjául szolgáló kritériumokat, míg a biztonság és a védelem tekintetében az illetékes hatóság biztosítja legalább az ICAO standardok érvényesülésének ellenőrzését;
 - 12. „EU-szerződések”: az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés;
 - 13. „EU-tagállam”: az Európai Unió valamely tagállama;
 - 14. „alkalmasság”: a légi fuvarozó alkalmassága nemzetközi légi szolgáltatások működtetésére, vagyis kielégítő pénzügyi kapacitása és megfelelő irányítási szakértelme, továbbá készsége az említett szolgáltatások működtetésére irányadó törvények, rendeletek és előírások betartására;
 - 15. „az ötödik szabadságjog”: egy állam („a jogot biztosító állam”) által egy másik állam részére („a kedvezményezett állam”) nemzetközi légiközlekedési szolgáltatás nyújtására biztosított jog vagy előjog, a jogot biztosító állam és egy harmadik állam területe között azzal a feltétellel, hogy a szóban forgó szolgáltatás a kedvezményezett állam területéről indul ki vagy oda irányul;
 - 16. „teljes költség”: a szolgáltatásnyújtás költségének és az adminisztratív általános költségért felszámított ésszerű díjnak az összege, és adott esetben a környezetvédelmi költségeket tükröző és nemzetiségre való tekintet nélkül kiszabott valamennyi alkalmazandó díj;
 - 17. „ICAO”: az Egyezmény értelmében létrehozott Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet;

18. „nemzetközi légi fuvarozás”: legalább két állam területén található pontok között megvalósuló légi fuvarozás;
19. „intermodális fuvarozás”: utasok, poggyász, áru és postai küldemények külön-külön vagy együttesen, díj vagy ellenszolgáltatás ellenében légi járművön és egy vagy több felszíni közlekedési móddal történő szállítása;
20. „intézkedés”: valamelyik fél által hozott intézkedés, amely lehet törvény, rendelet, szabály, eljárás, határozat vagy adminisztratív intézkedés, vagy ölthet bármilyen más formát;
21. „illetőségű személy vagy jogalany”:
- a) Ukrajna esetében az ukrán állampolgársággal rendelkező személyek, az Európai Unió és tagállamai esetében az EU-tagállamok állampolgárai; vagy
 - b) olyan jogalany, amely i. Ukrajna esetében ukrán illetőségű személyek vagy jogalanyok közvetlen vagy többségi tulajdonában áll, és a tényleges ellenőrzést felette ukrán illetőségű személyek vagy jogalanyok gyakorolják, az Európai Unió és tagállamai esetében pedig EU-tagállami vagy az V. mellékletben meghatározott harmadik országokbeli illetőségű személyek vagy jogalanyok közvetlen vagy többségi tulajdonában áll, illetve a tényleges ellenőrzést felette valamely EU-tagállamban vagy az V. mellékletben meghatározott harmadik országok egyikében illetőséggel rendelkező személyek vagy jogalanyok gyakorolják; és ii. üzleti tevékenységének fő helye Ukrajna esetében Ukrajnában, az Európai Unió és tagállamai esetében a tagállamok valamelyikében van;
22. „illetőség” a légi fuvarozó azon országhoz való tartozása, amelyben eleget tesz a tulajdonlással, a tényleges ellenőrzéssel és az üzleti tevékenység fő helyével kapcsolatos követelményeknek;
23. „működési engedély”:
- a) az Európai Unió és tagállamai esetében az illetékes engedélyezési hatóság által egy vállalat vagy vállalkozás részére kiadott, légifuvarozási szolgáltatásoknak a vonatkozó uniós jogszabályokkal összhangban történő nyújtására szóló engedély; valamint
 - b) Ukrajna esetében utasoknak és/vagy árunak a vonatkozó ukrán jogszabályokkal összhangban történő légi fuvarozására szóló engedély;
24. „ár”:

- a) „légi viteldíjak”: a légi járaton történő utas- és poggyászszállítás fejében a légi fuvarozó vagy annak ügynöke vagy más jegyértékesítő részére fizetendő díjak, továbbá ezen árak alkalmazási feltételei, ideértve az ügynöknek és az egyéb kisegítő szolgálatoknak nyújtott díjazást és feltételeket is; valamint
- b) „légi fuvardíjak”: a postai küldemények és áru szállításáért fizetendő díjak, továbbá ezen árak alkalmazási feltételei, ideértve az ügynöknek és az egyéb kisegítő szolgálatoknak nyújtott díjazást és feltételeket is.

Ez a fogalommeghatározás adott esetben magában foglalja a nemzetközi légi közlekedéssel összefüggésben biztosított földi szállítást, illetve az alkalmazás feltételeit;

- 25. „partnerségi és együttműködési megállapodás”: az Európai Közösségek és azok tagállamai, valamint Ukrajna között 1994. június 14-én Luxemburgban megkötött partnerségi és együttműködési megállapodás és az azt felváltó okmányok;
- 26. „a központi ügyvezetés helye”: a légi fuvarozó azon fél területén található központi irodája vagy székhelye, amelyen belül a légi fuvarozó elsődleges pénzügyi feladatait és működésének irányítását gyakorolják, ideértve annak folyamatos légi alkalmassági irányítását is;
- 27. „közszolgáltatási kötelezettség”: a légi fuvarozókra háruló bármely arra vonatkozó kötelezettség, hogy egy meghatározott útvonalon minimális menetrendszerű légi szolgáltatást biztosítsanak, megfelelő a folyamatosságot, a rendszerességet, az árképzést és a minimális kapacitást érintő olyan meghatározott előírásoknak, amelyeknek a légi fuvarozók nem tennének eleget, ha kizárólag üzleti érdekeiket vennék figyelembe. Az érintett fél a légi fuvarozók számára közszolgáltatási kötelezettségeik teljesítése fejében kompenzációt nyújthat;
- 28. „SESAR”: „Egységes európai égbolt” ATM kutatási program, azaz az egységes európai égbolt technológiai vetülete, amelynek célja, hogy 2020-ra az EU a légi közlekedés biztonságos és környezetbarát fejlesztését lehetővé tevő hatékony légiforgalmi irányítási infrastruktúrával rendelkezzen;
- 29. „állami támogatás”: bármely közigazgatási szerv, regionális szervezet vagy egyéb állami szervezet által nyújtott pénzügyi hozzájárulás, amely például az alábbi formát öltheti:

- a) valamely kormányzat, regionális szerv vagy más állami szervezet olyan gyakorlata, amely pénzeszközök – például juttatások, kölcsönök vagy tőkeinjekció – közvetlen átengedését, pénzeszközöknek a vállalkozás részére történő lehetséges közvetlen átruházását, illetve a vállalkozás kötelezettségeinek – például kölcsöngaranciáknak, tőkeinjekciónak, tulajdonlásnak, csődvédelemnek vagy biztosításnak – az átvállalását foglalja magában;
- b) egy kormányzat, regionális szerv vagy más állami szervezet egyébként esedékes bevételéről lemond, azt nem hajtja be vagy annak mértékét indokolatlanul csökkenti;
- c) egy kormányzat, regionális szerv vagy más állami szervezet az általános infrastruktúrától eltérő árukat vagy szolgáltatásokat biztosít, illetve árukat vagy szolgáltatásokat vásárol; vagy
- d) egy kormányzat, regionális szerv vagy más állami szervezet kifizetéseket teljesít egy finanszírozási mechanizmus javára, vagy magánjogi szervet bíz meg azzal, illetve utasít arra, hogy hajtson végre egy vagy több olyan feladattípust az a), b) és c) pontban ismertetettek közül, amelyek rendes körülmények között a kormányra hárulnának, és valójában gyakorlatilag nem különböznek a kormányok által általában követett gyakorlattól;

és ezáltal a kedvezményezett előnyhöz jut.

- 30. „felek”: egyrészt az Európai Unió vagy tagállamai, vagy az Európai Unió és tagállamai, vonatkozó hatáskörüknek megfelelően, másrészt Ukrajna;
- 31. „terület”: Ukrajna esetében az országgal határos, és annak fennhatósága alatt álló szárazföldi területek és felségvizek, az Európai Unió esetében pedig azok a földterületek (szárazföldi területek és szigetek), belvizek és felségvizek, amelyeken az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés alkalmazandó, az említett szerződésekben és az ezeket felváltó okmányokban megállapított feltételek szerint. A megállapodás Gibraltár repülőterére történő alkalmazása nem sérti a Spanyol Királyság és az Egyesült Királyság által a repülőtér helyéül szolgáló terület feletti szuverenitással kapcsolatos jogvitában elfoglalt jogi álláspontokat. A megállapodás ilyen jellegű alkalmazása az uniós jogszabályok Gibraltár repülőterére való alkalmazásának függvénye. Ukrajnát tájékoztatni kell az alkalmazás hatályáról.

32. „az átmenő forgalomról szóló egyezmény”: a nemzetközi légijáratok átmenő forgalmáról szóló, 1944. december 7-én Chicagóban megkötött egyezmény; valamint
33. „használati díj”: a légi fuvarozókra a légi navigációs, valamint (átrepülések esetében) légiforgalom-irányítási, repülőtéri és légiközlekedés-védelmi berendezéseknek és szolgáltatásoknak a légi járművek, azok személyzete, utasok, áru és postai küldemények általi igénybevételeért az illetékes hatóság által kiszabott vagy engedélyezett díj.

3. CIKK

A MEGÁLLAPODÁS VÉGREHAJTÁSA

1. A felek minden olyan szükséges – általános vagy konkrét – intézkedést megtesznek, amely szükséges az e megállapodásból fakadó kötelezettségek teljesítéséhez, és tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti e megállapodás céljainak elérését.
2. Az említett intézkedések megtétele nem sérti a nemzetközi szervezetekben való tagságból és/vagy nemzetközi egyezményekből, különösen az egyezményből és az átmenő forgalomról szóló egyezményből fakadóan a feleket érintő jogokat és kötelezettségeket.
3. Az e cikk 1. bekezdésében szereplő elvek alkalmazásakor a felek:
 - a) eltörölnek minden olyan egyoldalú adminisztratív, műszaki vagy egyéb intézkedést, amely közvetett módon korlátozó vagy megkülönböztető hatást gyakorolhat az e megállapodás szerinti légiközlekedési szolgáltatásnyújtásra; valamint
 - b) e megállapodás keretén belül tartózkodnak olyan adminisztratív, műszaki vagy jogi intézkedés megtételétől, amelyek az e megállapodás szerinti szolgáltatások nyújtása tekintetében megkülönböztető hatást fejthetnek ki a másik fél területén illetőséggel rendelkező személyekkel, vállalatokkal vagy vállalkozásokkal szemben.

4. CIKK

A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA

E megállapodás alkalmazási területén és e megállapodás különös rendelkezéseinek sérelme nélkül az illetőségi alapon történő megkülönböztetés tilos.

II. CÍM

SZABÁLYOZÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

5. CIKK

A SZABÁLYOZÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÁLTALÁNOS ELVEI

1. A felek minden eszközzel együttműködnek annak érdekében, hogy a megállapodás I. mellékletében említett európai uniós jogszabályokban foglalt követelményeket és előírásokat Ukrajna nemzeti jogába fokozatosan beépítse és az alábbiak révén végrehajtsa:
 - a) az e megállapodás 29. cikke (Vegyes bizottság) szerinti vegyes bizottság keretében rendszeres konzultációk tartása az e cikk 1. bekezdésében említett európai uniós jogszabályok értelmezéséről a repülésbiztonság, a légiközlekedés-védelem, a légiforgalmi szolgáltatás, a környezetvédelem, a piaci hozzáférés és az ahhoz kapcsolódó ügyek, a szociális szempontok, a fogyasztóvédelem és a megállapodás által érintett más területek tekintetében.
 - b) segítségnyújtás a felek által meghatározott konkrét területeken;
 - c) konzultáció és információcsere az új jogszabályokról, e megállapodás 15. cikke (Új jogszabályok) szerint.
2. Ukrajna elfogadja azokat az intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a megállapodás I. mellékletében felsorolt európai uniós jogszabályokban foglalt követelményeket és előírásokat a megállapodás 33. cikkével (Átmeneti rendelkezések) és a kapcsolódó III. melléklettel összhangban nemzeti jogába beépítse és végrehajtsa.
3. A felek az e megállapodás 29. cikke (Vegyes bizottság) szerinti vegyes bizottság keretében haladéktalanul tájékoztatják egymást arról, hogy mely hatóságaik illetékesek a repülésbiztonsági felügyelet, a légialkalmasság, a légi fuvarozók engedélyezése, a repülőtéri ügyek, a légiközlekedés-védelem, a légiforgalmi szolgáltatás, a légiközlekedési balesetek és repülőesemények vizsgálata, valamint a léginavigációs és a repülőtéri díjak megállapítása tekintetében.

6. CIKK

A TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK BETARTÁSA

1. Az egyik fél területére történő belépéskor, ott tartózkodáskor, illetve onnan való távozáskor a légi közlekedésben részt vevő légi járműnek az adott területre történő belépésével, valamint onnan történő kilépésével kapcsolatos, illetve a légi jármű üzemen tartására és irányítására

vonatkozó, az adott területen alkalmazandó törvényeknek és rendelkezéseknek a másik fél légi fuvarozói megfelelnek.

2. Az egyik fél területére történő belépéskor, ott tartózkodáskor, illetve onnan való kilépéskor a légi járművön tartózkodó utasoknak, személyzetnek vagy rakománynak az adott területre történő belépésével, valamint onnan történő kilépésével kapcsolatos, az adott területen alkalmazandó törvényeknek és rendelkezéseknek (beleértve a belépésre, a vámkezelésre, a bevándorlásra, az útlevelekre, a vámeljáráásokra és a karanténra vonatkozó rendelkezéseket, illetve a postai küldemények esetében a postai rendelkezéseket) a másik fél légi fuvarozóinak utasai, személyzete vagy rakománya – illetve a nevükben eljáró személyek – megfelelnek.

7. CIKK

REPÜLÉSBIZTONSÁG

1. A megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel a felek a megállapodás I. mellékletének C. részében meghatározott repülésbiztonsági követelményekre és előírásokra vonatkozó jogszabályaikkal összhangban járnak el, a következőkben megállapított feltételek szerint.
2. Ukrajna az egyezményrel összhangban továbbra is elvégzi a tervező, előállító, nyilvántartó és üzemben tartó állam teendőit és feladatait, ugyanakkor az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeket és szabványokat Ukrajna az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban jogszabályaiba beépíti és ténylegesen végrehajtja.
3. A felek együttműködnek az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az ukrán jogba való beépítését célzó jogszabályok Ukrajna általi végrehajtásának biztosításában. Ukrajna ennek érdekében a megállapodás hatálybalépésének napjától kezdve megfigyelőként részt vesz az EASA munkájában, e megállapodás VI. mellékletének megfelelően.
4. A 16. cikk 1. bekezdésének a), b), c) és d) pontja szerinti kölcsönösen elfogadott szolgáltatások biztosítása érdekében az egyik fél által kiadott vagy érvényesített és még hatályban lévő légialkalmassági bizonyítványokat, képesítési bizonyítványokat és engedélyeket a másik fél érvényesnek ismeri el, feltéve, hogy az e bizonyítványokkal vagy engedélyekkel szemben támasztott követelmények legalább megegyeznek az egyezmény értelmében meghatározott minimumelőírásokkal.
5. Az Ukrajna által kiadott, az e megállapodás IV. mellékletének I. szakaszában felsorolt tanúsítások tagállamok általi elismerése az e megállapodás III. mellékletében szereplő rendelkezések szerint történik.
6. A kezdeti és folyamatos légialkalmasság területén a felek együttműködnek tanúsítási rendszereik közelítése céljából.
7. A felek biztosítják, hogy amennyiben az egyik fél által lajstromba vett olyan légi jármű, amelynél felmerül az egyezmény alapján meghatározott nemzetközi légiközlekedés-biztonsági előírásoknak való meg nem felelés gyanúja, a másik fél területén lévő, a nemzetközi légi forgalom számára nyitott repülőtéren leszáll, azt a másik fél illetékes hatóságai által a fedélzeten vagy a légi jármű körül elvégzendő földi ellenőrzésnek vetik alá a légi jármű és személyzete okmányainak,

valamint a légi jármű és berendezései látható állapotának vizsgálata céljából.

8. A felek az erre szolgáló eljárások révén tájékoztatják egymást az e cikk 7. bekezdésével összhangban végzett földi ellenőrzésekről és azok eredményéről.
9. Valamely fél illetékes hatóságai bármikor kérelmezhetnek konzultációt a másik fél illetékes hatóságaival az másik fél által előírt biztonsági előírások vonatkozásában, és akár az e megállapodás I. mellékletében szereplő jogszabályok által érintett területeken túli kérdésekben, illetve a földi ellenőrzések során feltárt ügyekben. A konzultációkra a kérelem kézhezvételétől számított harminc (30) napon belül kell sort keríteni.
10. E megállapodás egyetlen pontja sem értelmezhető úgy, hogy a felek valamelyikét akadályozza a megfelelő és azonnali intézkedések elrendelésében, amennyiben megállapítja, hogy egy légi jármű, egy termék vagy egy művelet:
 - a) nem teljesíti – az esettől függően – az egyezményben előírt minimális előírásokat vagy az e megállapodás I. mellékletének C. részében meghatározott követelményeket és előírásokat;
 - b) komoly – az e cikk 7. bekezdésében említett ellenőrzés során felmerülő – aggodalomra ad okot a tekintetben, hogy a légi jármű vagy a légi jármű üzemeltetése nem felel meg – az esettől függően – az egyezmény alapján meghatározott minimális előírásoknak vagy a megállapodás III. mellékletének C. részében meghatározott követelményeknek és előírásoknak; vagy
 - c) komoly aggodalomra ad okot a tekintetben, hogy az egyezmény alapján meghatározott minimális előírások vagy adott esetben a megállapodás I. mellékletének C. részében meghatározott követelmények és előírások tényleges fenntartása és igazgatása nem valósul meg.
11. Amennyiben az egyik fél az e cikk 10. bekezdése szerinti intézkedést hoz, arról – az intézkedés indokolásával együtt – haladéktalanul értesíti a másik fél illetékes hatóságait.
12. Amennyiben az e cikk 10. bekezdésének alkalmazásában hozott intézkedéseket okafogyottá válásuk után nem szüntetik meg, a kérdést bármelyik fél a vegyes bizottság elé utalhatja.
13. Az Ukrajna vagy valamely EU-tagállam illetékes hatóságainak státuszában változást előidéző bármely nemzeti jogi módosításról a módosító szerződő fél köteles értesíteni a többi szerződő felet.

8. CIKK

REPÜLÉSBIZTONSÁG

1. Az Európai Polgári Repülési Konferencia (ECAC) 30. számú okmányának II. részében szereplő rendelkezéseket Ukrajna az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban jogszabályaiba beépíti és ténylegesen végrehajtja. Az e megállapodás 33. cikkének (Átmeneti rendelkezések) 2. bekezdésében előírt értékelések keretében az Európai Bizottság ellenőrei – a felek által meghatározott mechanizmussal összhangban – megfigyelőként részt vehetnek az ukrán illetékes hatóságok által az Ukrajna területén található repülőtereken végzett ellenőrzésekben. Ez a megállapodás nem sérti az Ukrajinára és az EU-tagállamokra vonatkozó, az egyezmény 17. mellékletéből eredő jogokat és kötelezettségeket.
2. Mivel a polgári légi jármű, utasai és személyzete biztonságának védelme a nemzetközi légi szolgáltatások nyújtásának elengedhetetlen feltétele, a felek megerősítik a polgári légi közlekedés biztonságának jogellenes beavatkozási cselekményektől való megvédésére irányuló kölcsönös kötelezettségüket, és különösen az alábbiakból eredő kötelezettségeiket: az Egyezmény, a légi járművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szóló, Tokióban, 1963. szeptember 14-én aláírt egyezmény, a légi járművek jogellenes hatalomba kerítésének leküzdéséről szóló, Hágában, 1970. december 16-án aláírt egyezmény, a polgári légi közlekedés biztonsága elleni jogellenes cselekmények leküzdéséről szóló, Montrealban, 1971. szeptember 23-án aláírt egyezmény, a polgári légi közlekedést szolgáló nemzetközi repülőtereken elkövetett erőszakos jogellenes cselekmények leküzdéséről szóló, Montrealban, 1988. február 24-én aláírt jegyzőkönyv, valamint a képlékenyítő anyagot tartalmazó robbanóanyagoknak felderítésük céljából történő megjelöléséről szóló, Montrealban, 1991. március 1-én aláírt egyezmény, amennyiben mindkét fél szerződő fele ezen egyezményeknek, valamint a polgári légi közlekedés biztonságára vonatkozó valamennyi egyéb olyan egyezmény és jegyzőkönyv, amelynek mindkét fél szerződő fele.
3. A felek megkeresés esetén minden szükséges segítséget megadnak egymásnak a polgári légi járművek jogellenes hatalomba kerítésére irányuló cselekmények, és más, az ilyen légi járművek, azok utasai és személyzete, valamint a repülőterek és a léginnavigációs berendezések biztonsága elleni jogellenes cselekmények, továbbá bármely, a polgári légi közlekedés védelme ellen irányuló fenyegetés megelőzésében.

4. A felek az egymással fenntartott kapcsolataikban az ICAO által megállapított és az egyezmény mellékleteiként meghatározott, a légi közlekedés védelmére vonatkozó rendelkezésekkel és – azok alkalmazása esetén – a szervezet által javasolt gyakorlattal összhangban cselekszenek, amennyiben e védelmi rendelkezések a felekre nézve alkalmazandók. Mindkét fél előírja, hogy a területén lajstromba vett légi járművek üzemeltetői, azok az üzemeltetők, amelyek üzleti tevékenységének fő helye vagy állandó lakhelye a területükön van, valamint a területükön lévő repülőterek üzemeltetői a szóban forgó légiközlekedés-védelmi rendelkezéseknek megfelelően járnak el.
5. Mindkét fél hatékony intézkedések megtételét biztosítja saját területén a polgári légi közlekedésnek a jogellenes beavatkozási cselekményektől való védelme érdekében, és ezen belül egyebek mellett intézkedéseket hoz az utasok és a kézipoggyász, illetve a feladott poggyász átvizsgálása, a teheráruknak és postai küldeményeknek beszállás vagy berakodás előtti védelmi ellenőrzése, a fedélzeten lévő és a repülőtéri készletek védelmi ellenőrzése, valamint az utasoktól különböző személyek szigorított védelmi területekre való beléptetése és átvizsgálása érdekében. Ezeket az intézkedéseket a polgári légi közlekedést érintő sebezhetőség és fenyegetések kezelése érdekében módosítani kell. A felek megállapodnak abban, hogy a másik fél előírhatja légi fuvarozói számára az e cikk 4. bekezdésében említett légiközlekedés-védelmi rendelkezések betartását az adott másik fél területére történő belépéshez, az onnan való távozáshoz, illetve az ott tartózkodáshoz.
6. A felek méltányos megfontolás tárgyává teszik a másik félnek az egyes konkrét fenyegetésekkel szembeni különleges védelmi intézkedések megtételére irányuló kérelmét. A felek az általuk bevezetni kívánt minden olyan különleges védelmi intézkedésről, amelynek e megállapodás szerinti légiközlekedési szolgáltatásokra jelentős pénzügyi vagy működési kihatása lehet, előzetesen tájékoztatják a másik felet, kivéve, ha ez vészhelyzet miatt nem lehetséges. Bármelyik fél kérheti, hogy az ilyen védelmi intézkedések megvitatása céljából kerüljön sor az e megállapodás 29. cikke (Vegyes bizottság) szerinti vegyes bizottság ülésére.
7. A polgári légi jármű jogellenes hatalomba kerítése, illetve ennek veszélye esetén, vagy a polgári légi jármű, annak utasai és személyzete, a repülőterek vagy a léginavigációs berendezések biztonsága elleni egyéb jogellenes cselekmény vagy ennek veszélye esetén a felek segítséget nyújtanak egymásnak a kommunikáció elősegítése és más, az effajta cselekmények vagy veszélyek gyors és biztonságos megszüntetéséhez szükséges megfelelő intézkedések megtétele révén.

8. A felek megtesznek minden olyan intézkedést, amelyet ésszerűnek tart annak biztosítására, hogy a területén a földön tartózkodó és jogellenes hatalomba kerítés vagy egyéb jogellenes cselekményeknek kitett légi jármű a földön maradjon, hacsak annak felszállását az emberi élet védelmére vonatkozó kényszerítő kötelezettség szükségessé nem teszi. Ilyen intézkedések meghozatalára lehetőleg kölcsönös konzultáció alapján kerül sor.
9. Amennyiben az egyik fél megalapozottan véli úgy, hogy a másik fél nem e cikk légiközlekedés-védelmi rendelkezéseinek megfelelően járt el, azonnali konzultációt kérhet a másik féltől.
10. E megállapodás 19. cikkének (Az engedély elutasítása, visszavonása, felfüggesztése vagy korlátozása) sérelme nélkül, amennyiben a kérelemtől számított tizenöt (15) napon belül nem sikerül kielégítő megegyezésre jutni, ez alapul szolgál a másik fél egy vagy több légi fuvarozója üzemeltetési engedélyének visszatartására, visszavonására, korlátozására, illetve feltételekhez kötésére.
11. Azonnali és rendkívüli fenyegetés esetén az adott fél a tizenöt (15) nap letelte előtt is hozhat átmeneti intézkedéseket.
12. Az e cikk 10. vagy 11. bekezdésével összhangban hozott intézkedéseket meg kell szüntetni, amint a másik fél teljesíti e cikk valamennyi rendelkezését.

9. CIKK

LÉGIFORGALMI IRÁNYÍTÁS

1. A megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel a felek a megállapodás I. mellékletének B. részében meghatározott repülésbiztonsági követelményekre és előírásokra vonatkozó jogszabályaikkal összhangban járnak el, a következőkben megállapított feltételek szerint.
2. Az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeket és előírásokat Ukrajna az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban jogszabályaiba beépíti és ténylegesen végrehajtja.
3. A felek a légiforgalmi irányítás területén együttműködnek annak érdekében, hogy az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az ukrán jogba való beépítése céljából elfogadott jogszabályok Ukrajna ténylegesen végrehajtsa, továbbá annak érdekében, hogy – a jelenlegi biztonsági követelmények és általában az európai légiforgalmi műveletek hatékonyságának javítása, a légiforgalmi irányítási kapacitások optimalizálása, a késések csökkentése és a

környezetvédelmi hatékonyság fokozása céljából – az egységes európai égboltot Ukrajnára is kiterjesszék.

4. Ukrajna ennek érdekében a megállapodás hatálybalépésének napjától kezdve megfigyelőként részt vesz az egységes európai égbolttal foglalkozó bizottság munkájában, az ukrán illetékes testületek és/vagy hatóságok pedig megkülönböztetéstől mentesen, megfelelő koordináció révén és a vonatkozó jogszabályokkal összhangban részt vesznek a SESAR-val kapcsolatos munkában.
5. A légiforgalmi szolgáltatás területén folytatott együttműködés nyomon követéséért és előmozdításáért a vegyes bizottság felel.
6. Az egységes európai égboltra vonatkozó jogszabályok alkalmazásának elősegítése érdekében:
 - a) Ukrajna megteszi a szükséges intézkedéseket a légiforgalmi irányítás intézményi struktúráinak az egységes európai égbolthoz való igazítása érdekében; valamint
 - b) az Európai Unió segíti Ukrajna részvételét az egységes európai égbolthoz kapcsolódó, a léginavigációs szolgálatok, a légtér és az interoperabilitás területét érintő főbb operatív kezdeményezésekben.
7. Ez a megállapodás nem sérti az Ukrajnára vonatkozó, az egyezményből fakadó jogokat és kötelezettségeket, valamint az ICAO-tanács által jóváhagyott, hatályban lévő körzeti léginavigációs megállapodásokat. Az e megállapodás hatálybalépést követően létrejövő körzeti léginavigációs megállapodásoknak a megállapodás rendelkezéseivel is összhangban kell lenniük.
8. A magas fokú biztonság fenntartása, és ezáltal a légiforgalmi szolgáltatási hálózat kapacitásának és hatékonyságának maximalizálása érdekében, a megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel Ukrajna az illetékességi körébe tartozó légteret a funkcionális légtérblokkok kialakítására vonatkozó, az e megállapodás I. mellékletének B. részében említett EU-követelményeknek megfelelően szervezi meg.

A felek együttműködnek annak érdekében, hogy megvizsgálják, hogy az Ukrajna illetékességi körébe tartozó légtér esetlegesen részévé válhatna-e valamelyik légtérblokknak, összhangban az uniós jogszabályokkal és figyelembe véve az integrációból eredő operatív előnyöket.
9. Az Ukrajna által kiadott, az e megállapodás IV. mellékletének 2. szakaszában felsorolt tanúsítások EU-tagállamok általi elismerése az e megállapodás III. mellékletében szereplő rendelkezések szerint történik.

10. CIKK

KÖRNYEZETVÉDELEM

1. A felek elismerik, hogy a környezetvédelem fontos szerepet játszik a nemzetközi légiközlekedési politika kidolgozása és végrehajtása során. A felek megerősítik, hogy a polgári légi közlekedés által a környezetre kifejtett hatás csökkentéséhez hatékony globális, regionális, nemzeti és/vagy helyi szintű fellépés szükséges.
2. A megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel a felek a megállapodás I. mellékletének D. részében meghatározott környezetvédelmi követelményekre és előírásokra vonatkozó jogszabályaikkal összhangban járnak el, a következőkben megállapított feltételek szerint.
3. Az e cikk 2. bekezdésében említett követelményeket és előírásokat Ukrajna az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban jogszabályaiba beépíti és ténylegesen végrehajtja.
4. A felek együttműködnek az e cikk 2. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az ukrán jogba való beépítését célzó jogszabályok Ukrajna általi végrehajtásának biztosításában, és elismerik az együttműködés fontosságát, valamint annak a jelentőségét, hogy a légi közlekedés által a környezetre gyakorolt hatást többoldalú tárgyalások keretében vizsgálják meg, és biztosítsák az enyhítő intézkedéseknek a megállapodás célkitűzéseivel való teljes körű összeegyeztethetőségét.
5. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezhető oly módon, mintha az korlátozná a felek illetékes hatóságainak azzal kapcsolatos hatáskörét, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak a légi közlekedés környezeti hatásainak megakadályozására vagy egyéb módon kezeljék azokat, feltéve hogy az említett intézkedéseket illetőségre való tekintet nélkül alkalmazzák, és azok teljes mértékben összeegyeztethetők a felek nemzetközi jog szerinti jogaival és kötelezettségeivel.

11. CIKK

FOGYASZTÓVÉDELEM

1. A megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel a felek a megállapodás I. mellékletének F. részében meghatározott fogyasztóvédelmi követelményekre és előírásokra vonatkozó jogszabályaikkal összhangban járnak el, a következőkben megállapított feltételek szerint.

2. Az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeket és előírásokat Ukrajna az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban jogszabályaiba beépíti és ténylegesen végrehajtja.
3. A felek együttműködnek az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az ukrán jogba való beépítését célzó jogszabályok Ukrajna általi végrehajtásának biztosításában.
4. A felek továbbá együttműködnek az e megállapodásból eredő fogyasztói jogok védelme érdekében.

12. CIKK

IPARI EGYÜTTMŰKÖDÉS

1. A felek törekednek az ipari együttműködés fokozására, különösen az alábbiak révén:
 - i. a légijármű-gyártók közötti üzleti kapcsolatok fejlesztése mindkét részről;
 - ii. a légifuvarozási ágazat, és azon belül az infrastruktúra fenntartható fejlődését célzó közös projektek ösztönzése és előmozdítása;
 - iii. technikai együttműködés az EU-standardok végrehajtása érdekében;
 - iv. a légijármű-gyártók és tervezők lehetőségeinek bővítése; valamint
 - v. az e megállapodás hatálya alá tartozó beruházások ösztönzése.
2. Ez a megállapodás nem érinti a légi járművek és komponenseik gyártására vonatkozó, Ukrajnában hatályban lévő azon műszaki és ipari szabványokat, amelyek nem e megállapodás I. mellékletében nem szerepelnek.
3. A vegyes bizottság figyelemmel kíséri és segíti az ipari együttműködést.

13. CIKK

SZÁMÍTÓGÉPES HELYFOGLALÁSI RENDSZEREK

1. A megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel a felek a számítógépes helyfoglalási rendszerek tekintetében a megállapodás I. mellékletének G. részében meghatározott fogyasztóvédelmi követelményekre és előírásokra vonatkozó

jogszabályaikkal összhangban járnak el, a következőkben megállapított feltételek szerint. A felek számítógépes helyfoglalási rendszerek tekintetében szabad hozzáférést biztosítanak egymás piaci számára.

2. Az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeket és előírásokat Ukrajna az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban jogszabályaiba beépíti és ténylegesen végrehajtja.
3. A felek együttműködnek az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az ukrán jogba való beépítését célzó jogszabályok Ukrajna általi végrehajtásának biztosításában.

14. CIKK

SZOCIÁLIS SZEMPONTOK

1. A megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel a felek a szociális szempontok tekintetében a megállapodás I. mellékletének E. részében meghatározott követelményekre és előírásokra vonatkozó jogszabályaikkal összhangban járnak el, a következőkben megállapított feltételek szerint.
2. Ukrajna elfogadja az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az e megállapodás III. mellékletében meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban az ukrán jogszabályokba való beépítéséhez és tényleges végrehajtásához szükséges intézkedéseket.
3. A felek együttműködnek az e cikk 1. bekezdésében említett követelményeknek és előírásoknak az ukrán jogba való beépítését célzó jogszabályok Ukrajna általi végrehajtásának biztosításában.

15. CIKK

ÚJ JOGSZABÁLYOK

1. Ez a megállapodás nem érinti a felek azon jogát, hogy a megkülönböztetésmentesség elvére, továbbá e cikkekre és a megállapodás 4. cikkére (A megkülönböztetés tilalma) figyelemmel egyoldalúan új jogszabályokat fogadjanak el vagy módosítsák akár a légi fuvarozásra, akár a megállapodás I. mellékletében említett valamely kapcsolódó területre vonatkozó jogszabályait.
2. Amennyiben az egyik fél az e megállapodás hatálya alá tartozó területen új jogszabályt kíván elfogadni vagy meglévő jogszabályt módosítani, erről tájékoztatja a másik felet. A vegyes bizottság bármely fél kérésére két

hónapon belül megvitatja az ilyen új jogszabályok vagy módosítások e megállapodás megfelelő működésére gyakorolt következményeit.

3. A vegyes bizottság:

- a) határozatot fogad el e megállapodás I. mellékletének felülvizsgálatáról annak érdekében, hogy az – szükség esetén a viszonyosság alapján – kiegészüljön a kérdéses új jogszabállyal vagy módosítással; vagy
- b) határozatot fogad el arról, hogy az új jogszabály vagy módosítás e megállapodással összhangban lévőknek tekinthető; vagy
- c) e megállapodás megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében egyéb, ésszerű határidőn belül elfogadandó intézkedést javasol.

III. CÍM

GAZDASÁGI RENDELKEZÉSEK

16. CIKK

JOGOK BIZTOSÍTÁSA

1. E megállapodás II. és III. mellékletével összhangban mindegyik fél biztosítja a másik fél számára a másik fél légi fuvarozói által folytatott nemzetközi légi közlekedés tekintetében az alábbi jogokat:
 - a) a területén való, leszállás nélkül történő átrepülés joga;
 - b) a területén való leszállás joga, amennyiben a leszállás célja nem az utasok, a poggyász, az áru és/vagy a postai küldemények légi fuvarozás keretében történő felvétele vagy kiszállása/kirakodása (nem-kereskedelmi célú leszállás);
 - c) meghatározott útvonalon kölcsönösen elfogadott szolgáltatás nyújtása során a területén való leszállás joga, amennyiben a leszállás célja az utasok, poggyász, áru és/vagy postai küldemények légi fuvarozás keretében történő felvétele vagy kiszállása/kirakodása külön-külön vagy együttesen; valamint
 - d) az e megállapodásban meghatározott egyéb jogok.
2. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem tekintendő úgy, hogy Ukrajna légi fuvarozói számára jogot biztosítana arra, hogy valamely EU-tagállam területén – ellentételezésért cserébe az adott tagállam területének egy másik pontjára szállítandó utasokat, poggyászt, árut és/vagy postai küldeményeket vegyenek fel a fedélzetre.

17. CIKK

ENGEDÉLY VAGY MŰSZAKI JÓVÁHAGYÁS

Az egyik fél légi fuvarozója működési engedély vagy műszaki jóváhagyás iránti kérelmének (amelyet a működési engedélyekre vagy a műszaki jóváhagyásokra előírt formában és módon kell benyújtani) kézhezvételekor a másik fél illetékes hatóságai eljárásbeli késedelem nélkül kiadják a megfelelő engedélyeket és jóváhagyásokat, feltéve hogy:

a) Ukrajna légi fuvarozói esetében:

- a légi fuvarozó központi ügyvezetésének helye Ukrajnában található, és a légi fuvarozó Ukrajna alkalmazandó jogszabályaival összhangban érvényes működési engedéllyel rendelkezik; valamint
- a légi fuvarozó feletti tényleges szabályozási ellenőrzést Ukrajna gyakorolja és tartja fenn, és az illetékes légügyi hatóság egyértelműen ki van jelölve; továbbá
- e megállapodás 20. cikkének (Légifuvarozási társaságokba történő befektetések) eltérő rendelkezése hiányában a légi fuvarozó Ukrajna és/vagy ukrán illetőségű személyek közvetlen vagy többségi tulajdonában áll, illetve a tényleges ellenőrzést felette Ukrajna és/vagy ukrán illetőségű személyek gyakorolják.

b) az Európai Unió légi fuvarozói esetében:

- a légi fuvarozó központi ügyvezetésének helye az EU-szerződések értelmében vett valamelyik EU-tagállam területén található, és a légi fuvarozó az Európai Unió jogszabályainak megfelelő érvényes működési engedéllyel rendelkezik; valamint
- a légi fuvarozó feletti tényleges szabályozási ellenőrzést a működési engedély kiadásáért felelős tagállam gyakorolja és tartja fenn, és az illetékes hatóság egyértelműen ki van jelölve; továbbá
- e megállapodás 20. cikkének (Légifuvarozási társaságokba történő befektetések) eltérő rendelkezése hiányában a légi fuvarozó egy EU-tagállam és/vagy egy EU-tagállamban illetőséggel rendelkező személyek, vagy az e megállapodás V. mellékletében felsorolt egyéb államok és/vagy az ezekben illetőséggel rendelkező személyek közvetlen vagy többségi tulajdonában és tényleges ellenőrzése alatt áll.

c) a légi fuvarozó eleget tesz az e megállapodás 6. cikkében (Törvények és rendeletek betartása) említett törvényekben és rendeletekben előírt feltételeknek; valamint

- d) az e megállapodás 7. cikkében (A légi közlekedés biztonsága) és 8. cikkében (A légi közlekedés védelme) foglalt rendelkezéseket fenntartják és alkalmazzák.

18. CIKK

A LÉGI FUVAROZÓK PÉNZÜGYI ALKALMASSÁGA ÉS ILLETŐSÉGE TEKINTETÉBEN HOZOTT SZABÁLYOZÁSI DÖNTÉSEK KÖLCSÖNÖS ELISMERÉSE

1. Az egyik fél légi fuvarozója működési engedély vagy műszaki jóváhagyás iránti kérelmének kézhezvételekor a másik fél illetékes hatóságai ugyanúgy elismerik az első fél illetékes hatóságai által az érintett légi fuvarozó pénzügyi alkalmasságára és/vagy illetőségére vonatkozóan hozott döntést, mintha ezt a döntést saját illetékes hatóságaik hozták volna, és az alábbiakban foglaltak kivételével ilyen kérdésekkel a továbbiakban nem foglalkoznak.
2. Amennyiben egy légi fuvarozó működési engedély vagy műszaki jóváhagyás iránti kérelmének kézhezvételét, illetve ilyen engedély vagy műszaki jóváhagyás megadását követően a kérelmet átvevő fél illetékes hatóságai okkal feltételezik, hogy a másik szerződő fél illetékes hatóságai által hozott döntés ellenére a megállapodás 17. cikke (Engedély vagy műszaki jóváhagyás) szerinti, a megfelelő működési engedély vagy műszaki jóváhagyás kiadására vonatkozó feltételek nem teljesültek, erről haladéktalanul tájékoztatják az említett hatóságokat, és feltételezésüket megfelelően indokolják. Ilyen esetben bármelyik fél kezdeményezhet konzultációt – ideértve az érintett illetékes hatóságok képviselőivel folytatott konzultációt is – és/vagy kérhet a feltételezéssel kapcsolatos kiegészítő információkat, és az ilyen kérelmeknek a lehető leghamarabb eleget kell tenni. Ha a kérdés tisztázatlan marad, az ügyet bármelyik fél a megállapodás 29. cikke (Vegyes bizottság) szerint létrejött vegyes bizottság elé viheti.

19. CIKK

AZ ENGEDÉLY VAGY MŰSZAKI JÓVÁHAGYÁS ELUTASÍTÁSA, VISSZAVONÁSA, FELFÜGGESZTÉSE VAGY KORLÁTOZÁSA

1. Bármely fél illetékes hatósága jogosult arra, hogy a másik fél légi fuvarozójának működési engedélyét vagy műszaki jóváhagyását elutasítsa, visszavonja, felfüggeszse vagy korlátozza, illetve működését egyéb módon felfüggeszse vagy korlátozza, amennyiben:
 - a) Ukrajna légi fuvarozói esetében:

- a légi fuvarozó központi ügyvezetésének helye nem Ukrajnában található, vagy a légi fuvarozó nem rendelkezik Ukrajna alkalmazandó jogszabályainak megfelelő érvényes működési engedéllyel; vagy
- a légi fuvarozó feletti tényleges szabályozási ellenőrzést nem Ukrajna gyakorolja és tartja fenn, vagy az illetékes légügyi hatóság nincs egyértelműen meghatározva; vagy
- e megállapodás 20. cikkének (Légifuvarozási társaságokba történő befektetések) eltérő rendelkezése hiányában a légi fuvarozó nem Ukrajna és/vagy ukrán illetőségű személyek közvetlen vagy többségi tulajdonában áll, illetve a tényleges ellenőrzést felette nem Ukrajna és/vagy ukrán illetőségű személyek gyakorolják.

b) az Európai Unió légi fuvarozói esetében:

- a légi fuvarozó központi ügyvezetésének helye nem az EU-szerződések értelmében vett valamely tagállam területén található, vagy a légi fuvarozó nem rendelkezik az Európai Unió jogszabályainak megfelelő érvényes működési engedéllyel; vagy
- a légi fuvarozó feletti tényleges szabályozási ellenőrzést nem a működési engedély kiadásáért felelős tagállam gyakorolja és tartja fenn, vagy az illetékes hatóság nincs egyértelműen meghatározva; vagy
- e megállapodás 20. cikkének (Légifuvarozási társaságokba történő befektetések) eltérő rendelkezése hiányában a légi fuvarozó nem valamely EU-tagállam és/vagy egy EU-tagállamban illetőséggel rendelkező személyek, vagy az e megállapodás V. mellékletében felsorolt egyéb államok és/vagy az ezekben illetőséggel rendelkező személyek közvetlen vagy többségi tulajdonában vagy tényleges ellenőrzése alatt áll;

c) a légi fuvarozó nem tett eleget az e megállapodás 6. cikkében (Törvények és rendelkezések betartása) említett törvényeknek és rendelkezéseknek; vagy

d) a 7. cikkben (A légi közlekedés biztonsága) és a 8. cikkben (A légi közlekedés védelme) foglalt rendelkezéseket nem tartják fenn vagy nem alkalmazzák; vagy

e) az egyik fél e megállapodás 26. cikkének (Versenykörnyezet) 5. bekezdésével összhangban azt állapítja meg, hogy a versenykörnyezetre vonatkozó feltételek nem teljesülnek.

2. Az e cikkben meghatározott jogok csak a másik fél illetékes hatóságaival történt konzultáció után gyakorolhatók, kivéve, ha az e cikk 1. bekezdése c) vagy d) pontjának való további meg nem felelés megakadályozása céljából azonnali intézkedés megtételére van szükség.
3. Az e cikkben megállapított jogait egyik fél sem használhatja arra, hogy a felek bármely légi fuvarozójának engedélyét vagy műszaki jóváhagyását azon az alapon utasítsa el, vonja vissza, függessze fel vagy korlátozza, hogy az adott légi fuvarozó az európai közös légtérrel szóló megállapodás egy vagy több részes fele, illetve az ezekben illetőséggel rendelkező személyek többségi tulajdonában áll és/vagy a tényleges ellenőrzést felette az európai közös légtérrel szóló megállapodás egy vagy több részes fele, illetve az ezekben illetőséggel rendelkező személyek gyakorolják, feltéve, hogy az európai közös légtérrel szóló megállapodás említett részes fele(i) viszonyosságot biztosít(anak), és feltéve, hogy az említett részes fél vagy felek az európai közös légtér létrehozásáról szóló megállapodás feltételeit alkalmazzák.

20. CIKK

LÉGIFUVAROZÁSI TÁRSASÁGOKBA TÖRTÉNŐ BEFEKTETÉSEK

1. E megállapodás 17. cikke (Engedély vagy műszaki jóváhagyás) és 19. cikke (Az engedély vagy műszaki jóváhagyás elutasítása, visszavonása, felfüggesztése vagy korlátozása) ellenére Ukrajna légi fuvarozói akkor állhatnak egy EU-tagállam és/vagy egy EU-tagállamban illetőséggel rendelkező személy többségi tulajdonában vagy tényleges ellenőrzése alatt, illetve az Európai Unió légi fuvarozói akkor állhatnak Ukrajna és/vagy egy Ukrainában illetőséggel rendelkező személy többségi tulajdonában vagy tényleges ellenőrzése alatt, ha ezt a megállapodás 29. cikkével (Vegyes bizottság) összhangban létrehozott vegyes bizottság előzetesen határozat formájában engedélyezte.
2. Az említett határozatban meg kell állapítani az e megállapodás szerinti kölcsönösen elfogadott szolgáltatások üzemeltetésére, valamint a harmadik országok és a felek közötti szolgáltatásokra vonatkozó feltételeket. E megállapodás 29. cikke (Vegyes bizottság) 8. bekezdésének rendelkezései az említett határozatra vonatkozóan nem alkalmazhatók.

21. CIKK

A MENNYISÉGI KORLÁTOZÁSOK ELTÖRLÉSE

1. A hatályos megállapodásokban előírt kedvezőbb feltételek sérelme nélkül és e megállapodás alkalmazási körén belül, a szerződő felek eltörlik azon mennyiségi korlátozásokat és azonos hatású intézkedéseket, amelyek

felszerelések, ellátási készletek, alkatrészek és egyéb, az EKLTL-légi fuvarozó számára a légiközlekedési szolgáltatásnak e megállapodás feltételei szerinti fenntartásához szükséges eszközök szállítására vonatkoznak.

2. Az e cikk 1. bekezdésben említett kötelezettség nem zárja ki, hogy a szerződő felek akár közrendi vagy közbiztonsági okból, akár az emberek, az állatok és a növények élete és egészsége, illetve a szellemi, ipari vagy kereskedelmi tulajdon védelme érdekében ezek szállítását megtiltsák vagy korlátozzák. Ezek a tilalmak és korlátozások azonban nem lehetnek az önkényes megkülönböztetés vagy a felek közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

22. CIKK

KERESKEDELMI LEHETŐSÉGEK

Üzleti tevékenység

1. A felek egyetértenek abban, hogy a gazdasági szereplők üzleti tevékenysége előtti akadályok gátolnák az e megállapodás révén elérendő előnyöket. A felek ezért megállapodnak abban, hogy a légi fuvarozóik üzleti tevékenysége előtti akadályokat hatékonyan és kölcsönösen megszüntetik, amennyiben az említett akadályok kereskedelmi ügyleteket gátolhatnak, versenytorzulást idézhetnek elő vagy gátolhatják az egyenlő versenyfeltételek kialakulását.
2. Az e megállapodás 29. cikkével (Vegyes bizottság) összhangban létrehozott vegyes bizottság az üzleti tevékenységgel és a kereskedelmi lehetőségekkel kapcsolatos együttműködési folyamatot alakít ki; nyomon követi a gazdasági szereplők előtt az üzleti tevékenység folytatása során felmerülő akadályok tényleges leküzdése terén elért előrehaladást, és rendszeresen felülvizsgálja a fejleményeket, és ezen belül – szükség esetén – a jogszabályi és szabályozási változásokkal kapcsolatosakat. Az e megállapodás 29. cikkével (Vegyes bizottság) összhangban bármelyik fél kérheti a vegyes bizottság ülésének összehívását bármely, az e cikk alkalmazására vonatkozó kérdés megvitatása céljából.

A légi fuvarozó képviselői

3. A felek légi fuvarozói képviselőket hozhatnak létre abból a célból, hogy a másik fél területén a légi fuvarozást és az ahhoz kapcsolódó tevékenységeket reklámozzák és értékesítsék, többek között értékesítsék és kiadják saját és/vagy más légi fuvarozók jegyeit és/vagy légi fuvarleveleit.

4. A felek légi fuvarozói – a másik félnek a belépésre, a tartózkodásra és a munkavállalásra vonatkozó törvényeivel és rendelkezéseivel összhangban – bevihetik a másik fél területére és ott foglalkoztathatják a légifuvarozási szolgáltatás nyújtásához szükséges igazgatási, értékesítési, műszaki, üzemeltetési és egyéb szakértő személyzetet. A személyzettel kapcsolatos ezen követelményeket a légi fuvarozók – döntésük szerint – saját személyzetükkel vagy a másik fél területén működő és ilyen szolgáltatásoknak a szóban forgó fél területén való nyújtására engedéllyel rendelkező bármely más szervezet, társaság vagy légi fuvarozó szolgáltatásainak igénybevételeivel is biztosíthatják. Szükség esetén mindkét fél elősegíti és felgyorsítja a munkavállalási engedélyek kiadását az e bekezdés szerinti képviselleteken foglalkoztatott személyzet – köztük a kilencven (90) napot meg nem haladó, bizonyos ideiglenes feladatokat végzők – számára, a hatályos törvényekre és rendelkezéseire is figyelemmel.

Földi kiszolgálás

5. Az e megállapodás III. mellékletében megállapított átmeneti rendelkezésekre figyelemmel:

- a) Az alábbi b) pont sérelme nélkül minden légi fuvarozónak joga van a másik fél területén történő földi kiszolgálás tekintetében:
- i. saját földi kiszolgálást („önkiszolgálás”) ellátni, vagy
 - ii. választani a teljes vagy részleges földi kiszolgálást nyújtó, egymással versenyben álló vállalatok közül, amennyiben a szerződő felek törvényei és rendeletei értelmében a piacra jutás számukra megengedett, és amennyiben ilyen szolgáltatók jelen vannak a piacon.
- b) Az a) pont i. és ii. alpontjában foglalt jogok a másik fél területén alkalmazandó törvények és rendelkezések szerint korlátozhatók az alábbi földi kiszolgálási szolgáltatások esetében: poggyászkezelés, leszállópálya-kezelés, üzemanyag- és kenőanyag-kezelés, áru- és postakezelés az árunak és a postai küldeményeknek a terminál és a légi jármű közötti fizikai kezelésére tekintettel. Amennyiben az ilyen korlátozások a saját kiszolgálást nem teszik lehetővé, és a földi kiszolgálást nyújtó szolgáltatók között nem áll fenn valódi verseny, minden ilyen szolgáltatásnak valamennyi légi fuvarozó számára egyenlően és megkülönböztetéstől mentesen hozzáférhetőnek kell lennie.
- c) A felek számára földi kiszolgálási tevékenységet végző valamennyi társaság jogosult – függetlenül attól, légi fuvarozó-e vagy sem – a másik fél területén való földi kiszolgálás tekintetében földi

kiszolgálási szolgáltatások nyújtására az ugyanazon repülőtéren működő légi fuvarozók részére, feltéve, amennyiben ez engedélyezve van és megfelel az alkalmazandó törvényeknek és rendelkezéseknek.

Résidőkiosztás a repülőtereken

6. A rendelkezésre álló résidőket a felek területén lévő repülőtereken független, átlátható, megkülönböztetésmentes módon és kellő időben kell kiosztani.

Értékesítés, helyi kiadások és pénzeszközök átutalása

7. A felek bármely légi fuvarozója közvetlenül és/vagy a légi fuvarozó belátása szerint az értékesítési ügynökein, a légi fuvarozó által kijelölt egyéb közvetítőkön, más légi fuvarozón vagy az interneten keresztül értékesítheti légifuvarozási és kapcsolódó szolgáltatásait a másik fél területén. Minden légi fuvarozó jogosult ilyen légifuvarozási és ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokat értékesíteni, és bármely személy jogosult ilyen légifuvarozási és egyéb szolgáltatásokat az érintett terület valutájában vagy szabadon átváltható valutákban megvásárolni.
8. Helyi bevételeit minden légi fuvarozó átválthatja szabadon átváltható valutába, és az alkalmazandó jogszabályokkal összhangban a másik fél területéről hazájába vagy a választása szerinti országba vagy országokba utalhatja. Az átváltást és az átutalást azonnal, korlátozás vagy adó megállapítása nélkül engedélyezni kell a folyó ügyletekre és átutalásra, a légi fuvarozó átutalásra vonatkozó alapkérelme benyújtásának időpontjában alkalmazandó hivatalos átváltási árfolyamon.
9. A felek légi fuvarozói a másik fél területén nemzeti valutában fizethetik ki a helyi kiadásokat, az üzemanyag-vásárlást is beleértve. A felek légi fuvarozói a másik fél területén mérlegelésük szerint a helyi valutaátváltási szabályozás szerint szabadon átváltható valutában is kifizethetik az ilyen kiadásokat.

Együttműködési megállapodások

10. Az e megállapodás hatálya alá tartozó szolgáltatások nyújtása vagy felkínálása során a felek bármely légi fuvarozója kereskedelmi együttműködési megállapodásokat, például ülés hely-bérletre (blocked space) vonatkozó vagy közös üzemelési (code share) megállapodást köthet:
 - a) a felek bármely légi fuvarozójával (légi fuvarozóival); és
 - b) harmadik ország bármely légi fuvarozójával (légi fuvarozóival); és

c) bármely felszíni (szárazföldi vagy tengeri) fuvarozóval;

feltéve, hogy: i. az üzemeltetést végző fuvarozó rendelkezik a megfelelő forgalmi jogokkal; ii. a forgalmazást végző fuvarozók a vonatkozó kétoldalú megállapodások keretében rendelkeznek a megfelelő útvonalengedéllyel; és iii. a megállapodások eleget tesznek az ilyen megállapodásokban szokásos biztonsági és versenyjogi követelményeknek. A közös járatüzemeltetési megállapodás keretében végzett utasszállítási szolgáltatások esetében a vásárlót az értékesítés alkalmával, de legkésőbb az utasfelvételkor, illetve – átszálláskor, vagyis ha nincs külön utasfelvétel – a beszálláskor tájékoztatni kell arról, hogy a szolgáltatás egyes szakaszaiban mely fuvaroztatók fognak eljárni.

Intermodális fuvarozás

11. Az utasszállítás tekintetében a felszíni fuvarozást végző szolgáltatók nem tartoznak a légi közlekedésre vonatkozó törvények és rendeletek hatálya alá kizárólag azon az alapon, hogy az ilyen felszíni fuvarozást a légi fuvarozó a saját nevében biztosítja. A felszíni fuvarozást végző szolgáltatók mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a tekintetben, hogy kötnek-e együttműködési megállapodásokat. A konkrét megállapodásokra vonatkozó döntés meghozatala során a felszíni fuvarozást végző szolgáltatók figyelembe vehetik többek között a fogyasztók érdekeit, valamint a technikai, gazdasági, térbeli és kapacitásbeli korlátokat.
12. a) Az alkalmazandó törvényeknek és rendeleteknek, valamint e megállapodás bármely más rendelkezésének a sérelme nélkül a felek légi fuvarozói és közvetett áru fuvarozási szolgáltatói egyazon légi fuvarlevél hatálya alatt korlátozás nélkül alkalmazhatnak továbbá a nemzetközi légi fuvarozáshoz kapcsolódó bármilyen felszíni áru fuvarozást Ukrajna és az Európai Unió területén lévő bármely pontra vagy pontról, illetve harmadik országokban, beleértve valamennyi vámkedvezményes repülőtérre és repülőtérrel való szállítást is, és beleértve adott esetben a hatályos törvények és rendelkezések alapján történő vámszabad raktárban lévő áru fuvarozására való jogosultságo(ka)t is. Az ilyen – felszínen vagy légi úton haladó – áru vámkezelésre jogosult, illetve azzal a repülőtéri vámhivatalhoz lehet fordulni. A légi fuvarozók dönthetnek arról, hogy a felszíni fuvarozást maguk végzik-e, vagy azt más felszíni fuvarozóval kötött megállapodás keretében biztosítják, ideértve a más légi fuvarozók és közvetett légi áru fuvarozó szolgáltatók által üzemeltetett felszíni fuvarozást. Az ilyen kombinált áru fuvarozási szolgáltatásokat a kombinált légi és a felszíni fuvarozásra kiszabott egységes, átfogó áron kínálhatják, feltéve hogy a fuvaroztatót nem tévesztik meg az ilyen fuvarozás tényeit illetően.

- b) E bekezdés a) pontjának alkalmazásában a felszíni fuvarozás a szárazföldi és a tengeri fuvarozást egyaránt magában foglalja.

Kölcsönbérlet

13. a) A felek légi fuvarozói jogosultak arra, hogy a kölcsönösen elfogadott szolgáltatásokat bármely légi fuvarozótól – többek között harmadik országok légi fuvarozóitól – személyzettel vagy anélkül bérelt légi járművek alkalmazásával nyújtsák, amennyiben a megállapodásban részes valamennyi fél eleget tesz az ilyen jellegű megállapodásokban részt vevő szerződő felek által szokásosan alkalmazott törvények és rendeletek szerinti feltételeknek.
- b) Egyik fél sem írhatja elő a berendezését bérbe adó légi fuvarozók számára az e megállapodás szerinti forgalmi jogok meglétét.
- c) A harmadik ország légi fuvarozója légi járművének Ukrajna valamely légi fuvarozója általi, vagy e megállapodás V. mellékletében említettektől eltérő harmadik ország légi fuvarozója légi járművének az Európai Unió egy légi fuvarozója általi, a személyzet is magába foglaló, e megállapodásban foglalt jogok kihasználására irányuló bérlete (teljes bérlet, wet-leasing) csak kivételes esetben lehetséges vagy csak átmeneti szükségletet elégíthet ki. A kölcsönbérletet a teljes bérlet tárgyát képező légi járművet bérbe adó légi fuvarozó engedélyét kiadó hatósághoz előzetes jóváhagyásra be kell nyújtani, valamint el kell juttatni a másik fél illetékes hatóságaihoz.

Franchise / márkahasználat / kereskedelmi engedmény

14. A felek légi fuvarozói jogosultak bármelyik fél vagy harmadik ország vállalkozásaival – a légi fuvarozókat is beleértve – franchise-, márkahasználati vagy kereskedelmi engedményezési megállapodásokat kötni, feltéve, hogy a légi fuvarozók rendelkeznek a megfelelő engedéllyel, és eleget tesznek az ilyen megállapodások tekintetében a felek által szokásosan alkalmazott törvények és rendelkezések értelmében meghatározott feltételeknek, ideértve különösen a szolgáltatást üzemeltető légi fuvarozó kilétének nyilvánosságra hozatalát.

Éjszakai leszállás

15. A felek légi fuvarozói a másik fél nemzetközi légi közlekedés számára nyitva álló repülőterein éjszakai leszállást hajthatnak végre.

23. CIKK

VÁMOK ÉS ADÓZÁS

1. Az egyik fél területére történő megérkezéskor a másik fél légi fuvarozói által a nemzetközi légi közlekedésben üzemben tartott légi járművek, azok szokásos felszerelései, az üzem- és kenőanyagok, a műszaki fogyóeszközök, a földi berendezések, a pótalkatrészek (a hajtóműveket is beleértve), a légi járművek készletei (többek között az utasok által a repülés alatt korlátozott mennyiségekben megvásárolható vagy elfogyasztható élelmiszerek, italok és égetett szeszes italok, dohányáru és egyéb termékek), valamint más, kizárólag a nemzetközi légi közlekedésben részt vevő légi jármű üzemben tartásával vagy kiszolgálásával kapcsolatos vagy annak során használt cikkek a viszonyosság alapján mentesek a) az Európai Unió nemzeti vagy helyi hatóságai által kivetett; és b) nem a nyújtott szolgáltatások költségén alapuló valamennyi importkorlátozás, vagyon- és tőkeadó, vámjövédéki adó és hasonló díj és teher alól, feltéve, hogy e berendezések és készletek a légi jármű fedélzetén maradnak.
2. Viszonyossági alapon, az alkalmazandó jogszabályok alapján – a nyújtott szolgáltatás költségén alapuló díjak kivételével – az e cikk 1. bekezdésében említett adók, vámok, díjak és egyéb terhek alól mentesek továbbá:
 - a) a valamely fél területére – ésszerű határokon belül – bevitt vagy ott beszerzett, és a másik fél nemzetközi légi közlekedésben részt vevő légi fuvarozójának a területet elhagyó légi járművén való felhasználás céljából a légi jármű fedélzetére felvitt készletek, még abban az esetben is, ha ezeket a készleteket a repülésnek azon fél területére eső szakaszán használják, ahol azokat a fedélzetre felvitték;
 - b) az egyik fél területére a másik félnek a nemzetközi légi közlekedésben használt légi jármű műszaki kiszolgálása, karbantartása vagy javítása céljából bevitt földi berendezései és pótalkatrészei (beleértve a hajtóműveket);
 - c) az egyik fél területére a másik fél nemzetközi légi közlekedésben részt vevő légi fuvarozójának légi járművén való felhasználás céljából bevitt vagy ott beszerzett üzemanyag, kenőanyagok és műszaki fogyóeszközök, még abban az esetben is, ha ezeket a készleteket a repülésnek azon fél területére eső szakaszán használják, ahol azokat a fedélzetre felvitték;
 - d) a felek vámjogszabályai értelmében, az egyik fél területére bevitt vagy ott beszerzett olyan nyomtatott anyagok, amelyeket a másik fél nemzetközi légi fuvarozásban részt vevő légi fuvarozójának a területet elhagyó légi járművén való felhasználás céljából a fedélzetre felvittek, még akkor is, ha ezeket a készleteket a repülés

azon fél területére eső szakaszán használják, ahol azokat a fedélzetre felvitték; és

- e) a repülőtereken és az áru fuvarozási terminálokon alkalmazandó biztonsági és védelmi felszerelések.
3. Az ezzel ellentétes értelmű rendelkezések sérelme nélkül e megállapodás egyetlen rendelkezése sem akadályozza a feleket abban, hogy egy légi fuvarozónak egy adott terület két pontja között szolgáltatást nyújtó légi járművében történő felhasználásra szánt és a területükön megkülönböztetésmentes alapon beszerzett üzemanyagokra adót, vámot, díjat vagy egyéb terhet vessenek ki.
 4. Az e cikk 1. és 2. bekezdésében említett berendezések és készletek esetében elő lehet írni azoknak a megfelelő hatóságok felügyelete vagy ellenőrzése alá helyezését, illetve a megfelelő vámok és adók megfizetése nélküli elszállításának tilalmát.
 5. Az e cikkben biztosított mentességek abban az esetben is igénybe vehetők, ha az egyik fél légi fuvarozói az e cikk 1. és 2. bekezdésében meghatározott tételeknek a másik fél területére történő átszállítására vagy kölcsönzésére olyan légi fuvarozóval kötöttek szerződést, amely hasonlóképpen élvezi a másik fél által biztosított effajta mentességeket.
 6. A megállapodás egyetlen rendelkezése sem akadályozza a feleket abban, hogy adót, vámot, díjat vagy illetéket vessenek ki az utasok részére értékesített, nem a fedélzeten történő fogyasztásra szánt árukra, a területükön belüli két olyan pont között üzemeltetett légi járat működtetésének egy szakasza során, ahol a beszállás vagy a kiszállás engedélyezett.
 7. A felek területén közvetlenül átmenő forgalomban érintett poggyász és áru mentesül az olyan adók, vámok, díjak és más hasonló terhek alól, amelyek nem a nyújtott szolgáltatás költségén alapulnak.
 8. A légi járművön használt szokásos felszerelések, valamint a bármelyik fél légi fuvarozója által használt légi jármű fedélzetén szokásosan tárolt anyagok és készletek a másik fél területén csak az adott területen működő vámhatóságok jóváhagyásával rakodhatók ki. Ebben az esetben azok újraexportálás vagy a vámszabályozásoknak megfelelő egyéb eltávolítás időpontjáig az említett hatóságok felügyelete alá helyezhetők.
 9. E megállapodás rendelkezései az importot terhelő forgalmi adó kivételével nem érintik a hozzáadottérték-adó területét. Egy tagállam és Ukrajna között a jövedelem és a tőke kettős adóztatásának elkerülése

tekintetében hatályban lévő mindenkor vonatkozó egyezmények rendelkezéseit e megállapodás nem módosítja.

24. CIKK

A REPÜLŐTEREK, VALAMINT A LÉGIKÖZLEKEDÉSI LÉTESÍTMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELÉVEL KAPCSOLATOS DÍJAK

1. A felek biztosítják, hogy az egyik fél díjszabásért felelős illetékes hatóságai vagy szervei által a másik fél légi fuvarozóira a léginavigációs és légiforgalom-irányítási szolgáltatások, a repülőtér, a repülésvédelmi és a kapcsolódó létesítmények és szolgáltatások igénybevételéért kiszabható használati díjak igazságosak, ésszerűek, indokolatlan megkülönböztetéstől mentesek és a felhasználók csoportjai között méltányosan megosztottak legyenek. A 9. cikk (Légiforgalmi szolgáltatás) sérelme nélkül, e díjak elérhetik, de nem haladhatják meg a repülőtéren vagy a repülőtérrendszeren belül található megfelelő repülőtéri és repülésvédelmi létesítmények és szolgáltatások biztosításának a díjszabásért felelős illetékes hatóságoknál vagy szerveknél felmerülő teljes költségét. Az ilyen díjak tartalmazhatják az eszközök értékcsökkenés utáni ésszerű megtérülését. A díjszabás által érintett berendezéseket és szolgáltatásokat hatékony és gazdaságos módon kell biztosítani. A másik fél légi fuvarozóira kiszabott ilyen díjakat semmilyen esetben sem lehet a többi légi fuvarozó számára a díjak meghatározásakor rendelkezésre álló legelőnyösebb feltételeknél kedvezőtlenebb feltételekkel megállapítani. A felek díjszabásért felelős illetékes hatóságai a használati díjakat nemzeti vagy külföldi valutában is meghatározhatják.
2. A felek – a hatályban lévő vonatkozó jogszabályokkal összhangban – ösztönzik vagy előírják a területükön a díjszabásért felelős illetékes hatóságok vagy szervek és a szolgáltatásokat és a létesítményeket igénybe vevő légi fuvarozók és/vagy képviselőik közötti konzultációt, valamint biztosítják a díjszabásért felelős illetékes hatóságok vagy szervek és a légi fuvarozók vagy képviselőik közötti azon információk cseréjét, amelyek – e cikk 1. és 2. bekezdésének elveivel összhangban – szükségesek lehetnek a díjszabás ésszerűségének megfelelő felülvizsgálatához. A felek biztosítják, hogy a díjszabásért felelős illetékes hatóságok vagy szervek a felhasználókat a használati díjak módosítására irányuló minden javaslat esetében ésszerű időn belül értesítsék annak érdekében, hogy a szóban forgó hatóságok vagy szervek a módosítások végrehajtása előtt figyelembe vehessék a felhasználók véleményét.

25. CIKK

DÍJSZABÁS

1. A felek lehetővé teszik, hogy az árakat a légi fuvarozók a szabad és tisztességes verseny alapján szabadon állapítsák meg.
2. A felek nem követelik meg az árak bejelentését vagy a róluk szóló értesítést.
3. Amennyiben bármely fél illetékes hatóságai úgy vélik, hogy valamely díj nem áll összhangban az e cikkben szereplő elvekkel, erről megfelelő módon értesítik az adott fél illetékes hatóságait, és konzultációt kezdeményeznek velük. Az illetékes hatóságok többek között megvitathatják az esetleg jogtalan, ésszerűtlen, megkülönböztető jellegű vagy támogatott díjak kérdését. A ilyen konzultációkat a kérelem kézhezvételétől számított harminc (30) napon belül meg kell tartani.

26. CIKK

VERSENYKÖRNYEZET

1. E megállapodás hatályán belül a partnerségi és együttműködési megállapodás VI. címének („Verseny, a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok védelme, valamint a jogalkotási együttműködés”), és a megállapodást felváltó bármely, az Európai Unió, annak tagállamai, valamint Ukrajna között létrejött későbbi megállapodásnak a rendelkezéseit kell alkalmazni, kivéve, ha ez a megállapodás a légiközlekedési ágazat tekintetében a versenyre és az állami támogatásokra vonatkozóan részletesebb szabályokat tartalmaz.
2. A felek megerősítik, hogy közös célkitűzésük egy, a légi járatok működtetésével kapcsolatos tisztességes versenykörnyezet kialakítása. A felek elismerik, hogy a légi fuvarozók akkor folytatnak a legvalószínűbb módon tisztességes versenyt, ha teljes mértékben kereskedelmi alapon működnek, és nem részesülnek állami támogatásban.
3. A versenyt egyes vállalkozások vagy légiközlekedési termékek vagy szolgáltatások előnyben részesítésével torzító vagy ezzel fenyegető állami támogatás e megállapodás megfelelő érvényesülésével összeegyeztethetetlen, amennyiben befolyásolhatja a felek között a légiközlekedési ágazatban zajló kereskedelmet.
4. Az állami támogatások tekintetében bármely, e cikkel ellentétes gyakorlatot az Európai Unióban alkalmazandó versenyszabályok, és különösen az e megállapodás VII. mellékletében szereplő szabályokból fakadó kritériumok alapján kell elbírálni.
5. Ha az egyik fél azt állapítja meg, hogy a másik fél területén – különösen állami támogatás következtében – olyan feltételek állnak fenn, amelyek

hátrányosan érintenék a légi fuvarozók tisztességes és egyenlő versenyfeltételeit, észrevételeket nyújthat be a másik félnek. Ezen túlmenően kérheti a megállapodás 29. cikke (Vegyes bizottság) szerinti vegyes bizottság ülésének összehívását. A kérelem kézhezvételétől számított 30 napon belül konzultációkat kell kezdeni. Amennyiben a konzultációk megkezdésétől számított harminc (30) napon belül nem jön létre kielégítő megegyezés, akkor erre való hivatkozással a konzultációkat kérő fél a másik fél légi fuvarozójának (légi fuvarozóinak) engedélyét elutasíthatja, visszatárhathatja, visszavonhatja, felfüggesztheti vagy megfelelő feltételekhez kötheti, összhangban e megállapodás 19. cikkével (Az engedély vagy műszaki jóváhagyás elutasítása, visszavonása, felfüggesztése vagy korlátozása).

6. Az e cikk 5. bekezdése szerinti intézkedéseknek megfelelőeknek és arányosoknak kell lenniük, hatályukat és időtartamukat tekintve pedig a feltétlenül szükséges mértékre kell korlátozódniuk. Az intézkedések kizárólag az e cikkben említett állami támogatás vagy feltételek előnyeit élvező légi fuvarozó(k)ra irányulhatnak, és nem sérthetik egyik fél azon jogát sem, hogy a 31. cikk (Védintézkedések) értelmében intézkedést tegyen.
7. A felek – a másik félhez intézett értesítéssel egyidejűleg – kapcsolatba léphetnek a másik fél területén lévő, állami, tartományi vagy helyi szintű illetékes kormányzati szervekkel az e cikkel kapcsolatos kérdések megvitatása céljából.
8. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem korlátozhatja vagy veszélyeztetheti a felek versenyhatóságainak hatáskörét, és a versenyjog végrehajtásával kapcsolatos valamennyi kérdés e hatóságok kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az e cikk alapján hozott intézkedések nem érintik a szóban forgó hatóságok által hozott intézkedéseket, amelyeknek teljes mértékben függetleneknek kell lenniük az e cikk alapján hozott intézkedésektől.
9. E cikk rendelkezései nem sértik a feleknek a területükön meglévő közszolgáltatási kötelezettségekre vonatkozó törvényeit és rendelkezéseit.
10. A Felek lépéseket tesznek az információcsere érdekében, figyelembe véve a szakmai és az üzleti titokra vonatkozó követelmények korlátaikat.

27. CIKK

STATISZTIKA

1. Mindkét fél hozzáférést biztosít a másik fél részére a nemzeti törvényekben és rendelkezésekben előírt statisztikákhoz, valamint – kérésre – a légi járatok üzemeltetésének felülvizsgálata céljából esetlegesen ésszerűen szükséges, rendelkezésre álló statisztikai információkhoz.
2. A felek a 29. cikk (Vegyes bizottság) szerinti vegyes bizottság keretében együttműködnek az e megállapodás szerinti légi szolgáltatások alakulásának nyomon követése céljából közöttük zajló statisztikai információcsere megkönnyítése érdekében.

IV. CÍM

INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

28. CIKK

ÉRTELMEZÉS ÉS VÉGREHAJTÁS

1. A felek minden megfelelő – általános vagy egyedi – intézkedést meghoznak az e megállapodásból eredő kötelezettségek teljesítése érdekében, valamint tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetné e megállapodás célkitűzéseinek teljesítését.
2. Mindegyik fél felelős a megállapodásnak a saját területén való megfelelő végrehajtásáért. Ukrajna felelős továbbá azért, hogy az e megállapodás I. mellékletében említett cikk 1. bekezdésében említett említett európai uniós jogszabályokban foglalt követelmények és előírások nemzeti jogába való beépítése céljából elfogadott jogszabályokat végrehajtsa.
3. A felek minden szükséges információt és segítséget megadnak egymásnak a megállapodás rendelkezései tekintetében elkövetett esetleges jogsértésekre vonatkozó, a másik fél által e megállapodásnak megfelelően, saját hatáskörében elvégzett vizsgálatok során.
4. Amennyiben a felek e megállapodás által rájuk ruházott hatáskörükben a másik fél érdekeltségébe tartozó és a másik fél hatóságait, vállalatait vagy vállalkozásait érintő kérdésben járnak el, a végső döntést megelőzően teljes körűen tájékoztatják a másik fél illetékes hatóságait, és lehetőséget biztosítanak számukra észrevételeik megtételére.

5. Amennyiben a megállapodás rendelkezései és a megállapodás I. mellékletében említett jogszabályok rendelkezései lényegében megegyeznek az EU-szerződések vonatkozó szabályaival és az EU-szerződések alkalmazásában elfogadott jogszabályokkal, ezeket a rendelkezéseket végrehajtásuk és alkalmazásuk során az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) és az Európai Bizottság által hozott vonatkozó ítéletekkel és határozatokkal összhangban kell értelmezni.

29. CIKK

VEGYES BIZOTTSÁG

1. Létrejön a felek képviselőiből álló vegyes bizottság (a továbbiakban: vegyes bizottság), amely a megállapodás alkalmazásáért felel és biztosítja annak megfelelő végrehajtását. Ebből a célból a vegyes bizottság ajánlásokat tesz, és az e megállapodásban kifejezetten előírt esetekben határozatokat hoz.
2. A vegyes bizottság konszenzussal fogadja el határozatait, amelyek a felekre nézve kötelező erővel bírnak. A határozatokat a felek a saját belső eljárásaiknak megfelelően hajtják végre. A felek tájékoztatják egymást ezen eljárásaik lezárultáról, és az adott határozatok hatályba lépésének időpontjáról. Ha a vegyes bizottság határozata fellépést ír elő valamelyik fél számára, az érintett fél minden szükséges lépést megtesz, és erről tájékoztatja a vegyes bizottságot.
3. A vegyes bizottság – határozat révén – elfogadja eljárási szabályzatát.
4. A vegyes bizottság szükség szerint, a felek bármelyikének kérésére ülészik.
5. E megállapodás értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó bármely kérdés megoldása érdekében bármelyik fél kérheti a vegyes bizottság összehívását. Az ülést a lehető legkorábbi időpontra, de legkésőbb a kérelem kézbesítésétől számított két hónapon belül kell összehívni, kivéve, ha erről a felek másként állapodnak meg.
6. E megállapodás megfelelő végrehajtása érdekében a felek információt cserélnek, és bármelyik fél kérésére konzultációkat tartanak a vegyes bizottság keretében.
7. Amennyiben valamelyik fél úgy ítéli meg, hogy a vegyes bizottság egy határozatát a másik fél nem megfelelően hajtja végre, az előbbi kérheti a kérdésnek a vegyes bizottság keretében történő megvitatását. Amennyiben a vegyes bizottság a megkeresést követő két hónapon belül nem tudja megoldani az ügyet, a kérelmező fél a megállapodás 31. cikke

(Védintézkedések) értelmében megfelelő átmeneti védintézkedéseket fogadhat el.

8. E cikk 2. bekezdésének sérelme nélkül, amennyiben a vegyes bizottság a megkeresését követő hat hónapon belül az elé utalt kérdésben nem hoz határozatot, a felek a 31. cikk (Védintézkedések) alapján megfelelő átmeneti védintézkedéseket fogadhatnak el.
9. E megállapodás 20. cikkével (Légi fuvarozókba történő befektetés) összhangban a vegyes bizottság megvizsgálja a többségi részesedéssel eszközölt kétoldalú befektetéseket érintő kérdéseket, illetve a felek légi fuvarozóinak tényleges ellenőrzésében történő változásokat.
10. A vegyes bizottság továbbá segíti a a felek közötti együttműködést azáltal, hogy:
 - a) felülvizsgálja e megállapodás szerinti légi szolgáltatásokat érintő piaci feltételeket;
 - b) kezeli és lehetőség szerint hatékonyan rendezi az olyan, az üzleti tevékenységgel kapcsolatos kérdéseket, amelyek többek között akadályozhatják a piacra jutást és az e megállapodás szerinti szolgáltatások zavartalan működését, és ezáltal egyenlő versenyfeltételeket, szabályozási konvergenciát biztosít és minimálisra csökkenti a kereskedelmi célú járatok üzemen tartóinak szabályozási terhet;
 - c) ösztönzi az új jogszabályi vagy szabályozási kezdeményezésekről vagy fejleményekről szóló szakértői szintű eszmecseréket, valamint új nemzetközi közjogi vagy magánjogi a légiközlekedési jogszabályok elfogadását különösen a biztonság, a védelem, a környezetvédelem, a légiközlekedési infrastruktúra (ezen belül a résidők), a repülőterek, az ipari együttműködés, a t olyan területeken, mint a légiforgalmi irányítás, a versenykörnyezet és a fogyasztóvédelem területén.
 - d) rendszeresen megvizsgálja az e megállapodás alkalmazása során fellépő társadalmi hatásokat, különösen a foglalkoztatás területén, és megfelelő válaszokat dolgoz ki a jogosnak talált aggályokra;
 - e) mérlegeli a megállapodás továbbfejlesztésének lehetséges területeit, és adott esetben ajánlásokat tesz a megállapodás módosítására;
 - f) konszenzusos alapon megállapodik a megállapodás végrehajtásához közvetlenül kapcsolódó javaslatokról, stratégiákról vagy eljárási jellegű dokumentumokról; valamint

- g) megvizsgálja és fejleszti a megállapodás hatálya alá tartozó területeken a technikai segítségnyújtást; valamint
- h) előmozdítja az együttműködést az érintett nemzetközi fórumokon, és összehangolt álláspontok kialakítására törekszik.

30. CIKK

VITARENDEZÉSI ELJÁRÁS ÉS VÁLASZTOTTBÍRÁSKODÁS

1. Ha e megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban a felek között vita merül fel, azt a felek először a vegyes bizottság keretében folytatott hivatalos konzultációk révén törekszenek rendezni e megállapodás 29. cikkének (Vegyes bizottság) 5. bekezdésével összhangban. Amennyiben a vegyes bizottság az e megállapodás I. mellékletében felsorolt követelmények és előírások értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban az említett eljárás keretében hoz határozatokat, a határozatok meghozatalakor tiszteletben kell tartani az adott követelmények és előírások értelmezésével kapcsolatban a Bíróság által hozott ítéleteket, valamint az Európai Bizottság a megfelelő követelmények és előírások alapján hozott határozatait.
2. Az e cikk 1. bekezdésével összhangban nem rendezhető, e megállapodás alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos vitákat bármelyik fél három választottbíróból álló választottbírói testület elé viheti, az alábbiakban megállapított eljárás szerint:
 - a) a választottbírói testület általi választottbíráskodás iránti kérelemről a másik fél által diplomáciai úton eljuttatott értesítés kézhezvételének időpontjától számított hatvan (60) napon belül mindkét fél kinevez egy-egy választottbíró; a harmadik választottbíró a két másik választottbíró további hatvan (60) napon belül nevezi ki. Amennyiben az egyik fél a megállapított időn belül nem nevezett ki választottbíró, vagy a harmadik választottbíró kinevezése nem történik meg a meghatározott időn belül, bármelyik fél felkérheti az ICAO-tanács elnökét, hogy nevezze ki a választottbíró vagy adott esetben a választottbírókat. Amennyiben a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet Tanácsának elnöke valamely fél állampolgára, akkor az ilyen alapon nem kizárt rangidős alelnök végzi a kinevezést;
 - b) a fenti a) pont értelmében kinevezett harmadik választottbírónak harmadik államban rendelkezik illetőséggel és a választottbírásg elnökeként jár el;
 - c) a választottbírói testület maga fogadja el eljárási szabályzatát; valamint

- d) a választottbírói testület végső határozatára is figyelemmel, a választottbíráskodás kezdeti költségei a felek között egyenlően oszlanak meg.
3. A választottbírói testület – bármelyik fél kérelmére – utasíthatja a másik felet átmeneti kedvezményes intézkedések végrehajtására a választottbírói testület végleges határozatáig.
 4. A választottbírói testület bármely ideiglenes vagy végleges határozata a felekre nézve kötelező. A választottbírói testület arra törekszik, hogy mind az ideiglenes, mind a végleges határozatokat konszenzussal fogadja el. Ha nem sikerül konszenzusra jutni, a választottbírói testület határozatait többségi szavazattal fogadja el.
 5. Amennyiben valamelyik fél a választottbírói testület e cikk rendelkezései szerinti határozatáról szóló értesítés kézhezvételétől számított harminc (30) napon belül nem az említett határozatnak megfelelően jár el, a másik fél – e mulasztás fennálltaig – a vétkes félnek e megállapodás alapján biztosított jogait vagy kiváltságait korlátozhatja, felfüggesztheti vagy visszavonhatja.

31. CIKK

VÉDINTÉZKEDÉSEK

1. A 7. cikk (A légi közlekedés biztonsága) és a 8. cikk (A légi közlekedés védelme), valamint a megállapodás III. mellékletében említett biztonsági és védelmi értékelések sérelme nélkül az egyik fél megfelelő védintézkedéseket hozhat, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a másik szerződő fél nem teljesítette a megállapodás szerinti kötelezettségét. A védintézkedéseket – tárgyi és időbeli hatályuk tekintetében – a helyzet orvoslásához vagy a megállapodás egyensúlyának fenntartásához okvetlenül szükséges mértékre kell korlátozni. Azon intézkedéseket kell előnyben részesíteni, amelyek a megállapodás végrehajtását a legkevésbé zavarják.
2. A védintézkedések meghozatalát mérlegelő fél a vegyes bizottságon keresztül haladéktalanul értesíti a többi felet, és valamennyi fontos információt a rendelkezésükre bocsátja.
3. A felek a vegyes bizottság keretében haladéktalanul konzultációkat kezdenek egy kölcsönösen elfogadható megoldás elfogadása érdekében.
4. A 7. cikk (A légi közlekedés biztonsága) és a 8. cikk (A légi közlekedés védelme) sérelme nélkül, az érintett fél nem hozhat védintézkedést az e cikk 2. bekezdése szerinti értesítés időpontját követő egy hónap végéig,

kivéve ha az e cikk 3. bekezdése szerinti konzultációs eljárás az említett időtartam lejárta előtt befejeződik.

5. Az érintett fél haladéktalanul értesíti a vegyes bizottságot a meghozott intézkedésekről, és minden fontos információt a rendelkezésére bocsát.
6. Az e cikk rendelkezései alapján hozott valamennyi intézkedést fel kell függeszteni, amint a vétkes fél eleget tesz e megállapodás rendelkezéseinek.

32. CIKK

INFORMÁCIÓK NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

A felek képviselői, küldöttei és szakértői, valamint az ezen megállapodás értelmében eljáró más tisztviselők feladataik megszűnését követően sem fedhetnek fel harmadik feleknek szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információkat, különös tekintettel a biztonságot érintő információkra, valamint a vállalatokra vagy vállalkozásokra, ezek üzleti kapcsolataira vagy költségösszetevőire vonatkozó információkra.

33. CIKK

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

1. E megállapodás III. melléklete meghatározza a felek közötti átmeneti rendelkezéseket, és az azokhoz kapcsolódó időszakokat.
2. Az e megállapodás I. mellékletében felsorolt, a polgári repülésre vonatkozó összes európai uniós jogszabály követelményeinek és előírásainak Ukrajna általi teljes körű végrehajtása és a III. mellékletben szereplő feltételek teljesítése felé való fokozatos átmenet feltétele az Európai Bizottság által Ukrajnával együttműködésben végrehajtott értékelések, illetve az EASA által az e megállapodás I. mellékletének C. részében szereplő követelményekkel és szabványokkal összhangban a légiközlekedés-biztonság tekintetében végzett szabványosítási vizsgálatok.

Amint Ukrajna úgy ítéli meg, hogy a jogszabályokban foglalt vonatkozó követelmények és előírások Ukrajna jogába való beépítése és végrehajtása megtörtént, értesíti az Európai Uniót arról, hogy értékelést kell végezni.

3. Ha az Európai Bizottság megállapítja, hogy Ukrajna teljesíti a vonatkozó követelményeket és előírásokat, a kérdést az e megállapodás 29. cikkével (Vegyes bizottság) létrehozott vegyes bizottság elé utalja, és felkéri a bizottságot, hogy hozzon határozatot arról, hogy Ukrajna jogosult a

következő átmeneti időszakba lépni, vagy megfelel az összes követelménynek.

4. Ha az Európai Bizottság megállapítja, hogy Ukrajna nem teljesíti a vonatkozó követelményeket, erről tájékoztatja a vegyes bizottságot. Az Európai Bizottság ezt követően Ukrajna számára konkrét javítási intézkedéseket javasol, és – az Ukrajnával való konzultáció után – meghatározza azt a végrehajtási időszakot, amelyen belül a vonatkozó hiányosságokat orvosolni kell. A végrehajtási időszak vége előtt sor kerül egy második, illetve szükség esetén további értékelésekre is annak megállapítása céljából, hogy a javasolt fejlesztések valóban hatékonyan és kielégítő módon megvalósultak-e.
5. Ha az Európai Bizottság megállapítja, hogy a vonatkozó hiányosságok orvoslásra kerültek, a kérdést az e cikk 3. bekezdése szerinti határozat meghozatala céljából a vegyes bizottság elé terjeszti.

34. CIKK

KAPCSOLAT MÁS MEGÁLLAPODÁSOKKAL ÉS/VAGY SZERZŐDÉSEKKEL

1. E megállapodás rendelkezései a felek közötti kétoldalú légiközlekedési megállapodások és/vagy egyéb megállapodások vonatkozó rendelkezéseinek helyébe lépnek.
2. E cikk 1. bekezdésének rendelkezései ellenére az Ukrajna és az Európai Unió, vagy annak valamely tagállama között létrejött kétoldalú vagy egyéb megállapodásokban szereplő, a tulajdonjogra, a forgalmi jogokra, kapacitásra, gyakoriságra, repülőgép-típusra vagy cserére, a közös üzemeltetésre és a díjszabásra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók a felek között, amennyiben az ilyen kétoldalú megállapodás és/vagy szerződés rugalmasabb, azaz nagyobb szabadságot enged az érintett légi fuvarozóknak, illetve más módon kedvezőbb, feltéve hogy a tagállamok és a valamely tagállamban illetőséggel rendelkező személyek között nem tesznek megkülönböztetést. Ugyanez vonatkozik az e megállapodás hatálya alá nem tartozó rendelkezésekre.
3. Amennyiben a szerződő felek többoldalú megállapodás szerződő felévé válnak, vagy jóváhagynak valamely, az ICAO vagy más nemzetközi szervezet által elfogadott, a megállapodás hatálya alá tartozó kérdéseket érintő határozatot, a vegyes bizottság keretében konzultálnak annak meghatározása céljából, hogy e fejlemények figyelembevétele érdekében felül kell-e vizsgálni a megállapodást.

35. CIKK

PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

Az e megállapodás 5. cikke (A szabályozási együttműködés általános elvei) 1. bekezdése b) pontjának sérelme nélkül a felek gondoskodnak arról, hogy – többek között a vegyes bizottság tekintetében – megfelelő pénzeszközöket rendeljenek a megállapodásnak a területükön való végrehajtásához.

V. CÍM

HATÁLYBALÉPÉS, FELÜLVIZSGÁLAT, MEGSZŰNÉS ÉS EGYÉB RENDELKEZÉSEK

36. CIKK

MÓDOSÍTÁSOK

1. A vegyes bizottság – az egyik fél javaslatára – e cikkel összhangban, és a 15. cikk (Új jogszabályok) 3. bekezdésének a) pontja szerint egyhangúlag határoz a megállapodás mellékleteinek módosításáról.
2. A megállapodás módosításai azt követően lépnek hatályba, hogy a felek valamennyi szükséges belső eljárásnak eleget tettek.
3. A megállapodást a benne található rendelkezések végrehajtásának fényében, a felek bármelyikének kérésére – a vonatkozó eljárásokkal összhangban és a vegyes bizottság esetleges ajánlásainak figyelembevételével – felül kell vizsgálni esetleges jövőbeli módosítása céljából. A megállapodás rendelkezéseinek ebből eredő módosításai a megállapodás 38. cikkével (Hatálybalépés és ideiglenes alkalmazás) összhangban lépnek hatályba.

37. CIKK

MEGSZŰNÉS

A felek bármely időpontban diplomáciai úton írásban értesíthetik a másik felet az e megállapodás megszüntetésére irányuló döntésükről. Az erről szóló értesítést egyidejűleg az ICAO-nak is meg kell küldeniük. E megállapodás a Nemzetközi Légifuvarozási Szövetség (IATA) forgalmi időnye végén, greenwichi középidő szerint éjfélkor szűnik meg, egy évvel a megszűnésről történő írásbeli értesítés keltét követően, kivéve, ha ezen időszak lejártá előtt a felek kölcsönösen megegyeznek a bejelentés visszavonásáról.

38. CIKK

HATÁLYBALÉPÉS ÉS IDEIGLENES ALKALMAZÁS

1. E megállapodást az aláíró feleknek belső rendelkezéseikkel összhangban meg kell erősíteniük vagy jóvá kell hagyniuk.
2. A megállapodás a felek közötti diplomáciai jegyzékváltás során megküldött azon utolsó értesítés keltét követő egy hónappal lép hatályba, amelyben a felek megerősítik, hogy a megállapodás hatálybalépéséhez szükséges valamennyi eljárásnak eleget tettek. E jegyzékváltás keretében Ukrajna eljuttatja az Európai Unió Tanácsának Főtitkárságához az Európai Uniónak és tagállamainak szóló diplomáciai értesítését, az Európai Unió Tanácsának Főtitkársága pedig megküldi Ukrajnának az Európai Uniótól és tagállamaitól származó diplomáciai értesítést. Az Európai Unió és tagállamai által küldött diplomáciai jegyzékben valamennyi tagállam megerősíti, hogy eleget tett a megállapodás hatálybalépéséhez szükséges eljárásoknak.
3. E cikk 2. bekezdésének sérelme nélkül, a felek megállapodnak abban, hogy – belső eljárásaikkal és/vagy hazai jogszabályaikkal összhangban – e megállapodást a felek közötti diplomáciai jegyzékváltás során megküldött azon utolsó értesítés keltét követő hónap első napjától ideiglenesen alkalmazzák – vagy adott esetben – megkötik, amelyben a felek megerősítik, hogy a megállapodás hatálybalépéséhez szükséges valamennyi eljárásnak eleget tettek.

39. CIKK

NYILVÁNTARTÁSBA VÉTEL AZ ICAO-NÁL ÉS AZ EGYESÜLT NEMZETEK TITKÁRSÁGÁNÁL

Az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikkével összhangban ezt a megállapodást és bármilyen módosítását a hatálybalépését követően Ukrajna az ICAO-nál és az Egyesült Nemzetek Titkárságánál nyilvántartásba veteti.

FENTIEK HITELEÜL, az alulírott, erre kellően feljogosított meghatalmazottak aláírták ezt a megállapodást.

Kelt, a(z) év napján két példányban angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, horvát, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák, szlovén és ukrán nyelven; a szövegek mindegyike egyaránt hiteles.

I. MELLÉKLET

AZ EURÓPAI UNIÓ ÁLTAL A POLGÁRI REPÜLÉS TERÉN ELFOGADOTT AZON ALKALMAZANDÓ KÖVETELMÉNYEK ÉS ELŐÍRÁSOK JEGYZÉKE, AMELYEKET UKRAJNA JOGSZABÁLYAIBA BE KELL ÉPÍTENI

A következő európai uniós jogszabályokban foglalt „alkalmazandó követelményeket és előírásokat” be kell építeni Ukrajna jogszabályaiba; e követelményeket és előírásokat a megállapodás részének kell tekinteni, és – eltérő rendelkezés hiányában – a megállapodással, illetve annak III. mellékletével összhangban kell őket alkalmazni. Az egyes jogi aktusokra való hivatkozást szükség esetén konkrét kiigazítások egészítik ki.

Az e mellékletben említett jogi aktusokban szereplő alkalmazandó követelmények és előírások a felekre nézve kötelező erejűek, és azok a szerződő felek belső jogrendjének részét képezik vagy részévé kell válniuk a következők szerint:

- a) Az európai uniós rendeletek és irányelvek az EU-szerződések értelmében az Európai Unióra és tagállamaira nézve kötelező erővel bírnak;
- b) A vonatkozó európai uniós rendeletek és irányelvek végrehajtása érdekében Ukrajna által elfogadott nemzeti jogszabályok Ukrajnára nézve kötelező erővel bírnak, a végrehajtás formáját és módját azonban Ukrajna választja meg.

A. PIACI HOZZÁFÉRÉS ÉS KAPCSOLÓDÓ KÉRDÉSEK

1008/2008/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 1008/2008/EK rendelete (2008. szeptember 24.) a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról (átdolgozott változat)

Alkalmazandó követelmények és előírások: IV. fejezet

95/93/EGK

A Tanács 95/93/EGK rendelete (1993. január 18.) a Közösség repülőterein alkalmazandó résidőkiosztás egységes szabályairól

az alábbiakkal módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 894/2002/EK rendelete (2002. május 27.) a 95/93/EGK tanácsi rendelet módosításáról;

Az Európai Parlament és a Tanács 1554/2003/EK rendelete (2003. július 22.) a 95/93/EGK tanácsi rendelet módosításáról;

Az Európai Parlament és a Tanács 793/2004/EK rendelete (2004. április 21.) a 95/93/EGK tanácsi rendelet módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–12. cikk, 14. cikk és a 14a. cikk (2) bekezdése

A 12. cikk (2) bekezdésében „a Bizottság” helyett „a vegyes bizottság” értendő.

96/67/EK

A Tanács 96/67/EK irányelve (1996. október 15.) a közösségi repülőterek földi kiszolgálási piacára való bejutásról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–25. cikk és melléklet

A 10. cikk alkalmazásakor „a tagállamok” helyett az „EU-tagállamok” értendők.

A 20. cikk (2) bekezdésében „a Bizottság” helyett „a vegyes bizottság” értendő.

785/2004/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 785/2004/EK rendelete (2004. április 21.) a légifuvarozókra és légi járművek üzemben tartóira vonatkozó biztosítási követelményekről,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 285/2010/EU rendelete (2010. április 6.) a légifuvarozókra és légi járművek üzemben tartóira vonatkozó biztosítási követelményekről szóló 785/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–8. cikk és a 10. cikk (2) bekezdése

2009/12/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2009/12/EK irányelve (2009. március 11.) a repülőtéri díjakról

Alkalmazandó követelmények és előírások: valamennyi rendelkezés a 12. cikk (1) bekezdése, valamint a 13. és a 14. cikk kivételével.

B. LÉGIFORGALMI SZOLGÁLTATÁS

549/2004/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 549/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az egységes európai égbolt létrehozására vonatkozó keret megállapításáról (keretrendelet),

az alábbival módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 1070/2009/EK rendelete (2009. december 16.) az 549/2004/EK, az 550/2004/EK, az 551/2004/EK és az 552/2004/EK rendeletnek az európai légiközlekedési rendszer teljesítményének és fenntarthatóságának javítását célzó módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–4. cikk, 6. cikk és 9–14. cikk

550/2004/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 550/2004/EK rendelete (2004. március 10.) a léginavigációs szolgálatoknak az egységes európai égbolt keretében történő ellátásáról (léginavigációs szolgálati rendelet),

az alábbival módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 1070/2009/EK rendelete (2009. december 16.) az 549/2004/EK, az 550/2004/EK, az 551/2004/EK és az 552/2004/EK rendeletnek az európai légiközlekedési rendszer teljesítményének és fenntarthatóságának javítását célzó módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–19. cikk, I. és II. melléklet

551/2004/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 551/2004/EK rendelete (2004. március 10.) a légtérnek az egységes európai égbolt keretében történő szervezéséről és használatáról (légtérrendelet),

az alábbival módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 1070/2009/EK rendelete (2009. december 16.) az 549/2004/EK, az 550/2004/EK, az 551/2004/EK és az 552/2004/EK rendeletnek az európai légiközlekedési rendszer teljesítményének és fenntarthatóságának javítását célzó módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–11. cikk

552/2004/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 552/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az Európai Légiforgalmi Szolgáltatási Hálózat átjárhatóságáról (átjárhatósági rendelet),

az alábbival módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 1070/2009/EK rendelete (2009. december 16.) az 549/2004/EK, az 550/2004/EK, az 551/2004/EK és az 552/2004/EK rendeletnek az európai légiközlekedési rendszer teljesítményének és fenntarthatóságának javítását célzó módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–12. cikk és I–V. melléklet

Végrehajtási jogszabályok

691/2010/EU

A Bizottság 691/2010/EU rendelete (2010. július 29.) a léginavigációs szolgálatok és a hálózati funkciók teljesítményrendszerének megállapításáról, valamint a léginavigációs szolgálatok ellátására vonatkozó közös követelmények megállapításáról szóló 2096/2005/EK rendelet módosításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 677/2011/EU rendelete (2011. július 7.) a légiforgalmi szolgáltatási (ATM) hálózati funkciók végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról és a 691/2010/EU rendelet módosításáról,

A Bizottság 1216/2011/EU rendelete (2011. november 24.) a léginavigációs szolgálatok és a hálózati funkciók teljesítményrendszerének megállapításáról szóló 691/2010/EU bizottsági rendelet módosításáról,

A Bizottság 390/2013/EU rendelete (2013. május 3.) a léginavigációs szolgálatok és a hálózati funkciók teljesítményrendszerének létrehozásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–25. cikk és I–IV. melléklet

1794/2006/EK

A Bizottság 1794/2006/EK rendelete (2006. december 6.) a léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 1191/2010/EU rendelete (2010. december 16.) a léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról szóló 1794/2006/EK rendelet módosításáról,

A Bizottság 391/2013/EU rendelete (2013. május 3.) a léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–17. cikk, I–VI. melléklet

482/2008/EK

A Bizottság 482/2008/EK rendelete (2008. május 30.) a léginavigációs szolgálatok által kialakítandó, szoftverbiztonságot garantáló rendszer létrehozásáról és a 2096/2005/EK rendelet módosításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 1035/2011/EU rendelete (2011. október 17.) a léginavigációs szolgálatok ellátására vonatkozó közös követelmények megállapításáról, valamint a 482/2008/EK és a 691/2010/EU rendelet módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–6. cikk, I. és II. melléklet

1034/2011/EU

A Bizottság 1034/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. október 17.) a légiforgalmi szolgáltatások és a léginavigációs szolgálatok repülésbiztonsági felügyeletéről és a 691/2010/EU rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–19. cikk.

1035/2011/EU

A Bizottság 1035/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. október 17.) a léginavigációs szolgálatok ellátására vonatkozó közös követelmények megállapításáról, valamint a 482/2008/EK és a 691/2010/EU rendelet módosításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 923/2012/EU végrehajtási rendelete (2012. szeptember 26.) a közös repülési szabályok és a léginavigációs szolgáltatásokra és eljárásokra vonatkozó működési rendelkezések meghatározásáról, valamint az 1035/2011/EU végrehajtási rendelet és az 1265/2007/EK, az 1794/2006/EK, a 730/2006/EK, az 1033/2006/EK és a 255/2010/EU rendelet módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–14. cikk és I–V. melléklet.

409/2013/EU

A Bizottság 409/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. május 3.) a közös projektek meghatározásáról, az európai légiforgalmi szolgáltatási főterv irányítási struktúrájának létrehozásáról, valamint a főterv kivitelezését támogató ösztönzők megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–15. cikk

2150/2005/EK

A Bizottság 2150/2005/EK rendelete (2005. december 23.) a rugalmas légtérfelhasználásra vonatkozó közös szabályok megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–9. cikk és melléklet

730/2006/EK

A Bizottság 730/2006/EK rendelete (2006. május 11.) a légtér 195-ös repülési szint fölötti osztályozásáról és a látvarepülési szabályok szerinti járatok e szint fölötti útvonaláról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–4. cikk

255/2010/EU

A Bizottság 255/2010/EU rendelete (2010. március 25.) a légiforgalomáramlás-szervezésre vonatkozó közös szabályok megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–15. cikk

176/2011/EU

A Bizottság 176/2011/EU rendelete (2011. február 24.) a funkcionális légtérblokkok kialakítását és módosítását megelőzően benyújtandó információkról

923/2012/EU

A Bizottság 923/2012/EU végrehajtási rendelete (2012. szeptember 26.) a közös repülési szabályok és a léginavigációs szolgáltatásokra és eljárásokra vonatkozó működési rendelkezések meghatározásáról, valamint az 1035/2011/EU végrehajtási rendelet és az 1265/2007/EK, az 1794/2006/EK, a 730/2006/EK, az 1033/2006/EK és a 255/2010/EU rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–10. cikk és melléklet

1032/2006/EU

A Bizottság 1032/2006/EK rendelete (2006. július 6.) az előzetes tájékoztatás, a koordinálás és a légi járatok légiforgalmi irányító egységek közötti átadása céljából a repülési adatok cseréjét biztosító automatikus rendszerekre vonatkozó követelmények megállapításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 30/2009/EK rendelete (2009. január 16.) az 1032/2006/EK rendeletnek az adatkapcsolat-szolgáltatásokat támogató repülési adatok cseréjét biztosító automatikus rendszerekre vonatkozó követelmények tekintetében történő módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–10. cikk és I–V. melléklet

1033/2006/EK

A Bizottság 1033/2006/EK rendelete (2006. július 4.) az egységes európai égbolton a felszállás előtti szakaszban a repülési tervek alkalmazandó eljárások követelményeiről,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 428/2013/EU rendelete (2013. május 8.) az 1033/2006/EK rendeletnek a 3. cikke (1) bekezdésében említett ICAO-rendelkezők tekintetében történő módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–5. cikk és melléklet

633/2007/EK

A Bizottság 633/2007/EK rendelete (2007. június 7.) az előzetes tájékoztatás, a koordinálás és a légi járatok légiforgalmi irányító egységek közötti átadása céljára szolgáló légiforgalmi üzenettovábbítási protokoll használatára vonatkozó követelmények megállapításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 283/2011/EU rendelete (2011. március 22.) a 633/2007/EK rendeletnek a 7. cikkben említett átmeneti rendelkezések tekintetében történő módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–7. cikk, 8. cikk második és harmadik mondat, valamint I–IV. melléklet

29/2009/EK

A Bizottság 29/2009/EK rendelete (2009. január 16.) az egységes európai égbolt keretében megvalósuló adatkapcsolat-szolgáltatásokra vonatkozó követelmények megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–14. cikk és I–VII. melléklet

262/2009/EK

A Bizottság 262/2009/EK rendelete (2009. március 30.) az egységes európai égbolt S-módú lekérdezési kódjainak összehangolt kiosztására és használatára vonatkozó követelmények megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–12. cikk, I–VI. melléklet

73/2010/EU

A Bizottság 73/2010/EU rendelete (2010. január 26.) a légiforgalmi adatok és légiforgalmi tájékoztatások minőségével kapcsolatos követelményeknek az egységes európai égbolt keretében történő meghatározásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–13. cikk, I–X. melléklet

1206/2011/EU

A Bizottság 1206/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. november 22.) az egységes európai égbolton belül légtérellenőrzésre szolgáló légi jármű-azonosításra vonatkozó követelmények megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–11. cikk és I–VII. melléklet

1207/2011/EU

A Bizottság 1207/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. november 22.) az egységes európai égbolton belüli légtérellenőrzés végrehajtására és átjárhatóságára vonatkozó követelmények megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–14. cikk és I–IX. melléklet

1079/2012/EU

A Bizottság 1079/2012/EU végrehajtási rendelete (2012. november 16.) az egységes európai égbolton belüli beszédüzemű kommunikáció csatornatávolságára vonatkozó követelmények megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–15. cikk és I–V. melléklet

SESAR rendelet

219/2007/EK

A Tanács 219/2007/EK rendelete (2007. február 27.) az új generációs európai légiforgalmi szolgáltatási rendszer (SESAR) megvalósítása érdekében közös vállalkozás alapításáról,

az alábbival módosítva:

A Tanács 1361/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az új generációs európai légiforgalmi szolgáltatási rendszer (SESAR) megvalósítása érdekében közös vállalkozás alapításáról szóló 219/2007/EK rendelet módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: Az 1. cikk (1)–(2) és (5)–(7) bekezdése, 2–3. cikk, a 4. cikk (1) bekezdése és a melléklet.

Légiforgalmi irányítói szakszolgálati engedélyek

805/2011/EU

A Bizottság 805/2011/EU rendelete (2011. augusztus 10.) a légiforgalmi irányítói szakszolgálati engedélyekre és egyes tanúsításokra vonatkozó részletes szabályoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő meghatározásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–32. cikk és I–IV. melléklet

Bizottsági határozatok

2011/121/EU

A Bizottság határozata (2011. február 21.) a léginavigációs szolgálatok 2012–2014 közötti időszakra vonatkozó európai uniós szintű teljesítménycéljainak és riasztási küszöbértékeinek meghatározásáról (2011/121/EU)

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–4. cikk

C(2011) 2611 final

A Bizottság határozata (2011. május 20.) a 29/2009/EK bizottsági rendelet 14. cikke szerinti mentességekről (C(2011) 2611 final)

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–3. cikk, I. és II. melléklet

C(2011) 9074 final

A Bizottság határozata (2011. december 9.) a 29/2009/EK bizottsági rendelet 14. cikke szerinti mentességekről (C(2011) 9074 final)

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–3. cikk, I. és II. melléklet

C(2012) 9604 final

A Bizottság végrehajtási határozata az egységes európai égbolt légiforgalmi szolgáltatási hálózati funkcióira vonatkozó, a 2012–2019-es időszakra szóló hálózatstratégiai terv jóváhagyásáról (C(2012) 9604 final)

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–3. cikk

C. A LÉGI KÖZLEKEDÉS BIZTONSÁGA

216/2008/EK rendelet (alaprendelet)

Az Európai Parlament és a Tanács 216/2008/EK rendelete (2008. február 20.) a polgári repülés területén közös szabályokról és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség létrehozásáról, valamint a 91/670/EGK tanácsi irányelv, az 1592/2002/EK rendelet és a 2004/36/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 690/2009/EK rendelete (2009. július 30.) a polgári repülés területén közös szabályokról és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség létrehozásáról, valamint a 91/670/EGK tanácsi rendelet, 1592/2002/EK rendelet és a 2004/36/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

Az Európai Parlament és a Tanács 1108/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a 216/2008/EK rendeletnek a repülőterek, a légiforgalmi szolgáltatás és a léginnavigációs szolgálatok tekintetében történő módosításáról, valamint a 2006/23/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

A Bizottság 6/2013/EU rendelete (2013. január 8.) a polgári repülés területén közös szabályokról és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség létrehozásáról, valamint a 91/670/EGK tanácsi irányelv, az 1592/2002/EK rendelet és a 2004/36/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–11. cikk; 13–16. cikk, 20–25. cikk, 54., 55. és 68. cikk, valamint az I–VI. melléklet

A 216/2008/EK rendeletet és végrehajtási szabályait az alábbi rendelkezések szerint kell végrehajtani Ukrajnában:

1. Ukrajna nem ruházhatja az EASA-ra egyetlen, az Egyezményben és annak mellékleteiben foglalt, biztonsággal kapcsolatos funkcióját sem;
2. Ukrajna tekintetében az EASA rendszeresen elvégzi a 216/2008/EK rendelet 54. cikke szerinti szabványosítási vizsgálatokat;
3. A vegyes bizottság e megállapodás III. mellékletének rendelkezéseivel összhangban dönt arról, hogy az Ukrajna által kiadott bizonyítványokra alkalmazni kell-e a 216/2008/EK rendelet 11. cikkét;
4. A 216/2008/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó az Ukrajna által a járatüzemeltetés és a folyamatos légi alkalmasság vonatkozásában kiadott bizonyítványokra (a 965/2012/EU, a 748/2012/EU és a 2042/2003/EK végrehajtási rendeletek);
5. Amennyiben a vegyes bizottság úgy dönt, hogy alkalmazni kell a 216/2008/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdését, akkor az Európai Bizottságot Ukrajnában megilletik a 216/2008/EK rendelet 11. cikkének (2) bekezdése, 14. cikkének (5) és (7) bekezdése, 24. cikkének (5) bekezdése, és 25. cikkének (1) bekezdése szerinti döntéshozatali jogkörök.

6. A légi alkalmasság területén, ahol az EASA nem végez tevékenységeket, Ukrajna, az általa harmadik országokkal kötött egyezmények vagy megállapodások értelmében adhat ki bizonyítványokat, szakszolgálati engedélyeket vagy jóváhagyásokat.

748/2012/EU

A Bizottság 748/2012/EU rendelete a légi járművek és kapcsolódó termékek, alkatrészek és berendezések légialkalmassági és környezetvédelmi tanúsítása, valamint a tervező és gyártó szervezetek tanúsítása végrehajtási szabályainak megállapításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 7/2013/EU rendelete a légi járművek és kapcsolódó termékek, alkatrészek és berendezések légi alkalmassági és környezetvédelmi tanúsítása, valamint a tervező és gyártó szervezetek tanúsítása végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 748/2012/EU rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–2, és 8–10. cikk, valamint a melléklet.

2042/2003/EK

A Bizottság 2042/2003/EK rendelete (2003. november 20.) a légi járművek és repülőtechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 707/2006/EK rendelete (2006. május 8.) a 2042/2003/EK rendeletnek a korlátozott időtartamú jóváhagyások időtartamának és az I. és III. melléklet vonatkozásában való módosításáról;

A Bizottság 376/2007/EK rendelete (2007. március 30.) a légi járművek és repülőtechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló 2042/2003/EK rendelet módosításáról;

A Bizottság 1056/2008/EK rendelete (2008. október 27.) a légi járművek és repülőtechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló 2042/2003/EK rendelet módosításáról;

A Bizottság 127/2010/EU rendelete (2010. február 5.) a légi járművek és repüléstechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló 2042/2003/EK rendelet módosításáról;

A Bizottság 962/2010/EU rendelete (2010. október 26.) a légi járművek és repüléstechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló 2042/2003/EK rendelet módosításáról;

A Bizottság 1149/2011/EU rendelete (2011. október 21.) a légi járművek és repüléstechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló 2042/2003/EK rendelet módosításáról;

A Bizottság 593/2012/EU rendelete a légi járművek és repüléstechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló 2042/2003/EK rendelet módosításáról.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–6. cikk és I–IV. melléklet.

996/2010/EU

Az Európai Parlament és a Tanács 996/2010/EU rendelete (2010. október 20.) a polgári légiközlekedési balesetek és repülőesemények vizsgálatáról és megelőzéséről és a 94/56/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–26. cikk, a 7. cikk (4) bekezdésének és a 24. cikknek a kivételével

2003/42/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2003/42/EK irányelve (2003. június 13.) a polgári légi közlekedésben előforduló események jelentéséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–11. cikk, I. és II. melléklet

1321/2007/EK

A Bizottság 1321/2007/EK rendelete (2007. november 12.) a polgári légiközlekedési eseményekre vonatkozó, a 2003/42/EK európai parlamenti és

tanácsi irányelv szerint cserélt információk központi adattárba történő rendezésével kapcsolatos végrehajtási szabályok meghatározásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–4. cikk

1330/2007/EK

A Bizottság 1330/2007/EK rendelete (2007. szeptember 24.) a polgári légiközlekedési eseményekre vonatkozó információk az érdekelt felekkel történő, a 2003/42/EK irányelv 7. cikkének (2) bekezdése szerinti terjesztésére vonatkozó végrehajtási szabályok meghatározásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–10. cikk és I–II. melléklet

104/2004/EK

A Bizottság 104/2004/EK rendelete (2004. január 22.) az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség fellebbezési tanácsának szervezetére és összetételére vonatkozó szabályok megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–7. cikk és melléklet

628/2013/EK

A Bizottság 628/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. június 28.) az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség szabványosítási vizsgálatok végzésével és a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályai alkalmazásának nyomon követésével kapcsolatos munkamódszereiről, valamint a 736/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–27. cikk

2111/2005/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2111/2005/EK rendelete (2005. december 14.) a Közösségen belül működési tilalom alá tartozó légi fuvarozók közösségi listájának elfogadásáról és az üzemeltető fuvarozó kiléte tekintetében a légi közlekedés utasainak tájékoztatásáról, valamint a 2004/36/EK irányelv 9. cikkének hatályon kívül helyezéséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–13. cikk és melléklet

473/2006/EK

A Bizottság 473/2006/EK rendelete (2006. március 22.) a Közösségen belül működési tilalom alá tartozó légi fuvarozóknak a 2111/2005/EK európai

parlamenti és tanácsi rendelet II. fejezetében említett közösségi listája végrehajtási szabályainak megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–6. cikk és A–C. melléklet

474/2006/EK

A Bizottság 474/2006/EK rendelete (2006. március 22.) a Közösségen belül működési tilalom alá tartozó légi fuvarozóknak a 2111/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. fejezetében említett közösségi listájának létrehozásáról

az alábbival módosítva:

A Bizottság 659/2013/EU rendelete (2013. július 10.) a Közösségen belül működési tilalom alá tartozó légi fuvarozók közösségi listájának létrehozásáról szóló 474/2006/EK rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–3. cikk, A. és B. melléklet (a legfrissebb módosításokat lásd alább):

1178/2011/EU

A Bizottság 1178/2011/EU rendelete (2011. november 3.) a polgári légi közlekedéshez kapcsolódó követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő rögzítéséről,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 290/2012/EU rendelete (2012. március 30.) a polgári légi közlekedéshez kapcsolódó műszaki követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő rögzítéséről szóló 1178/2011/EU rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–11. cikk és I–VII. melléklet

965/2012/EU

A Bizottság 965/2012/EU rendelete (2012. október 5.) a légi járművek üzemen tartásához kapcsolódó műszaki követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő meghatározásáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 800/2013/EU rendelete (2013. augusztus 14.) a polgári légi közlekedéshez kapcsolódó műszaki követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő rögzítéséről szóló 965/2012/EU rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–9. cikk és I–VII. melléklet

1332/2011/EU

A Bizottság 1332/2011/EU rendelete (2011. december 16.) a levegőben történő ütközések elhárítását szolgáló közös légtérhasználati követelmények és üzemeltetési eljárások meghatározásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–4. cikk és melléklet.

D. KÖRNYEZETVÉDELEM

2003/96/EK

A Tanács 2003. október 27-i 2003/96/EK irányelve az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: A 14. cikk (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése

2006/93/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/93/EK irányelve (2006. december 12.) a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény második kiadásának (1988) 16. függeléke 1. kötete II. részének 3. fejezete hatálya alá tartozó repülőgépek üzemeltetésének szabályozásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–5. cikk

2002/49/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2002. június 25-i 2002/49/EK irányelve a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–6. cikk, valamint az I–VI. melléklet.

2002/30/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2002/30/EK irányelve (2002. március 26.) a Közösség repülőterein a zajvédelemmel összefüggő üzemeltetési korlátozások bevezetésére vonatkozó szabályok és eljárások megállapításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–15. cikk, valamint az I. és a II. melléklet

E. SZOCIÁLIS SZEMPONTOK

89/391/EGK

A Tanács 89/391/EGK irányelve (1989. június 12.) a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről,

az alábbival módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 2007/30/EK irányelve (2007. június 20.) a gyakorlati végrehajtásra vonatkozó jelentések egyszerűsítése és ésszerűsítése érdekében a 89/391/EGK tanácsi irányelv, annak egyedi irányelvei, valamint a 83/477/EGK, a 91/383/EGK, a 92/29/EGK és a 94/33/EK tanácsi irányelv módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–16. cikk és 18–19. cikk

2003/88/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 2003/88/EK irányelve (2003. november 4.) a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól

Alkalmazandó rendelkezések: 1–19. cikk, 21–24. cikk és 26–29. cikk

2000/79/EK

A Tanács 2000/79/EK irányelve (2000. november 27.) az Európai Légitársaságok Szövetsége (AEA), az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF), az Európai Közforgalmi Pilóták Szövetsége (ECA), az Európai Regionális Légitársaságok Szövetsége (ERA) és a Légiszállítók Nemzetközi Szövetsége (IACA) által kötött, a polgári repülésben dolgozó utazó munkavállalók munkaidejének szervezéséről szóló európai megállapodásról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 2–3. cikk és a melléklet

F. FOGYASZTÓVÉDELME

90/314/EGK

A Tanács 90/314/EGK irányelve (1990. június 13.) a szervezett utazási formákról

Alkalmazandó rendelkezések: 1–10. cikk

93/13/EGK

A Tanács 93/13/EGK irányelve (1993. április 5.) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről

Alkalmazandó rendelkezések: 1–10. cikk és a melléklet

A 10. cikk alkalmazásában „a Bizottság” helyett „minden más EKL szerződő fél” értendő.

95/46/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–34. cikk.

2027/97/EK

A Tanács 2027/97/EK rendelete (1997. október 9.) a légifuvarozók baleset esetén fennálló felelősségéről,

az alábbival módosítva:

Az Európai Parlament és a Tanács 889/2002/EK rendelete (2002. május 13.) a légifuvarozók balesetek esetén fennálló felelősségéről szóló 2027/97/EK tanácsi rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–8. cikk

261/2004/EK

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet.

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–17. cikk

1107/2006/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2006/EK rendelete (2006. július 5.) a légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogairól

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–16. cikk, I. és II. melléklet

G. SZÁMÍTÓGÉPES HELYFOGLALÁSI RENDSZEREK

80/2009/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 80/2009/EK rendelete (2009. január 14.) a számítógépes helyfoglalási rendszerek ügyviteli szabályzatáról és a 2299/89/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–19. cikk és a mellékletek

H. EGYÉB JOGI AKTUSOK

437/2003/EK

Az Európai Parlament és a Tanács 437/2003/EK rendelete (2003. február 27.) a légi személy-, áru- és postaiküldemény-szállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 1358/2003/EK rendelete (2003. július 31.) a 437/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról és módosításáról

A Bizottság 546/2005/EK rendelete (2005. április 8.) az adatszolgáltató országkódok elosztásának vonatkozásában a 437/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet kiigazításáról és a közösségi repülőterek listájának frissítése vonatkozásában az 1358/2003/EK rendelet módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–11. cikk, I. és II. melléklet

1358/2003/EK

A Bizottság 1358/2003/EK rendelete (2003. július 31.) a légi személy-, áru- és postaiküldemény-szállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 437/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint annak I. és II. melléklete módosításáról,

az alábbival módosítva:

A Bizottság 158/2007/EK rendelete (2007. február 16.) az 1358/2003/EK rendeletnek a közösségi repülőterek jegyzékének tekintetében történő módosításáról

Alkalmazandó követelmények és előírások: 1–4. cikk és I–III. melléklet

II. MELLÉKLET

KÖLCSÖNÖSEN ELFOGADOTT SZOLGÁLTATÁSOK ÉS MEGHATÁROZOTT ÚTVONALAK

1. Mindkét fél lehetővé teszi a másik fél légi fuvarozói számára, hogy az alábbiakban meghatározott útvonalakon légiközlekedési szolgáltatásokat nyújtsanak:
 - a) az Európai Unió légi fuvarozói esetében: Bármely pont az Európai Unión belül – az európai szomszédsági politikában részt vevő partnerországokban², az ECAA-országokban³, vagy az V. mellékletben felsorolt országokban található közbenső pontok – bármely pont Ukrajnán belül – mindezeken túli pontok;
 - b) Ukrajna légiközlekedési vállalatai esetében: Bármely pont Ukrajnán belül – az európai szomszédsági politikában részt vevő partnerországokban, az ECAA-országokban, vagy az V. mellékletben felsorolt országokban található közbenső pontok – bármely pont az Európai Unióban.

Gyakorolhatók és elfogadhatók a meglévő és új jogok, többek között azok az Ukrajna és az EU-tagállamok közötti kétoldalú vagy egyéb megállapodások értelmében olyan pontok kiszolgálásához fűződő jogok, amelyek nem tartoznak e megállapodás hatálya alá, feltéve, hogy nincs az Európai Unió légi fuvarozói között az illetőségük alapján történő megkülönböztetés.

 - c) Az Európai Unió légi fuvarozói továbbá arra is jogosultak, hogy Ukrajnán belül található pontok közötti útvonalon nyújtsanak légi szállítási szolgáltatásokat, függetlenül attól, hogy az adott szolgáltatás az Európai Unió területéről indul ki vagy ide irányul.
2. Az e melléklet 1. a) és b) pontja szerint működtetett szolgáltatások ukrán légi fuvarozók esetében Ukrajna területéről indulnak ki vagy ide irányulnak, az európai uniós légi fuvarozók esetében pedig az Európai Unió területéről indulnak ki vagy ide irányulnak.

² Az „európai szomszédságpolitika partnerországai” alatt ez esetben a következő országok értendők: Algéria, Örményország, Azerbajdzsán, Belorusszia, Egyiptom, Grúzia, Izrael, Jordánia, Libanon, Líbia, Marokkó, Palesztina, Szíria, Tunézia és a Moldovai Köztársaság; Ukrajna tehát nem.

³ „ECAA-ország”: az európai közös légtér létrehozásáról szóló megállapodás (ECAA-megállapodás) részes felei, vagyis: az Európai Unió tagállamai, az Albán Köztársaság, Bosznia és Hercegovina, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, az Izlandi Köztársaság, a Montenegrói Köztársaság, a Norvég Királyság, a Szerb Köztársaság és Koszovó (Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével).

3. A felek légi fuvarozói bármely, illetve valamennyi járat tekintetében saját döntésük szerint:
- a) egyik vagy mindkét irányban üzemeltethetnek légi járatokat;
 - b) különböző járatszámokat kombinálhatnak egyazon repülésen belül;
 - c) kiszolgálhatnak az e melléklet 1. a) és b) pontja szerinti közbenső pontokat, valamint a felek területén lévő pontokat, bármilyen kombinációban és bármilyen sorrendben;
 - d) kihagyhatnak egy vagy több pontot;
 - e) bármely légi járművükről bármely másik légi járművükre – bármely ponton – átcsoportosíthatnak forgalmat;
 - f) megszakíthatják útjukat bármelyik fél területén lévő vagy azon kívüli bármely ponton;
 - g) a másik fél területén keresztül tranzitszállítást hajthatnak végre; valamint
 - h) kombinálhatják a forgalmat ugyanazon a légi járművön, tekintet nélkül a forgalom eredetére.
4. A felek minden légi fuvarozó számára lehetővé teszik, hogy az általa kínált nemzetközi légi fuvarozásban a járatsűrűséget és a kapacitást a piaci kereskedelmi megfontolások alapján állapítsa meg. E joggal összhangban egyik fél sem korlátozhatja egyoldalúan a forgalom nagyságát, a légi járatok sűrűségét vagy gyakoriságát, vagy azt, hogy a másik fél légi fuvarozói milyen típusú légi járműveket üzemeltethetnek, kivéve ha ez vám, műszaki, üzemeltetési, környezetvédelmi vagy egészségvédelmi okokból, illetve a megállapodás 26. cikkének (Versenykörnyezet) alkalmazása céljából szükséges.
5. Az egyes felek légi fuvarozói – közös járatüzemeltetési (code-share) megállapodás keretében is – bármely olyan, harmadik ország területén található pont felé üzemeltethetnek szolgáltatást, amely nem a meghatározott útvonalakon található, amennyiben nem gyakorolják az ötödik szabadságjogot.
6. Ez a melléklet a megállapodás II. mellékletének 2. pontjában foglalt átmeneti rendelkezésekre, és az ott említett jogok meghosszabbítására is figyelemmel alkalmazandó.

III. MELLÉKLET

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

1. szakasz

Átmeneti időszakok

1. Az e megállapodásból eredő összes rendelkezés és feltétel Ukrajna általi teljes körű végrehajtását és alkalmazását két átmeneti időszak alatt kell megvalósítani.
2. Az átmenet feltételét képezik az Európai Unió által végrehajtott értékelések és az EASA által végrehajtott szabványosítási vizsgálatok, valamint a vegyes bizottság döntése, e megállapodás 33. cikkével (Átmeneti rendelkezések) összhangban.

2. szakasz

Az első átmeneti időszak során alkalmazandó előírások

1. Az első átmeneti időszak során:
 - a) az Európai Unió légi fuvarozói és az Ukrajnában engedélyezett légi fuvarozók korlátlan forgalmi jogokat élveznek az Európai Unió bármely pontja és az Ukrajnában található bármely pont között;
 - b) a vonatkozó európai uniós követelmények és előírások Ukrajna általi végrehajtására és alkalmazására vonatkozó értékelés függvényében, és a vegyes bizottság tájékoztatását követően Ukrajna megfigyelőként részt vesz a Közösség repülőterein alkalmazandó résidőkiosztás egységes szabályairól szóló 95/93/EGK tanácsi rendelet alapján létrehozott bizottság munkájában; valamint
 - c) a 22. cikk (Kereskedelmi lehetőségek) (5) bekezdésének c) pontja (másik fél légi fuvarozói részére végzett földi kiszolgálási tevékenység) nem alkalmazandó.
2. Ukrajna az alábbi feltételek teljesítése után léphet a második átmeneti időszakba:
 - a) az alábbi jogszabályok alkalmazandó követelményeinek és előírásainak az ukrán nemzeti jogba történő beépítése, majd végrehajtása:

- a polgári repülés területén közös szabályokról és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség létrehozásáról szóló 216/2008/EK rendelet;
- a légi járművek és kapcsolódó termékek, alkatrészek és berendezések légialkalmassági és környezetvédelmi tanúsítása, valamint a tervező és gyártó szervezetek tanúsítása végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 748/2012/EU rendelet;
- a légi járművek és repüléstechnikai termékek, alkatrészek és berendezések folyamatos légi alkalmasságának biztosításáról és az ezzel összefüggő feladatokban részt vevő szervezetek és személyek jóváhagyásáról szóló, módosított 2042/2003/EK rendelet;
- a légi járművek üzemben tartásához kapcsolódó műszaki követelmények és igazgatási eljárások meghatározásáról szóló 965/2012/EU rendelet;
- a polgári légi közlekedéshez kapcsolódó műszaki követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a rögzítéséről szóló 1178/2011/EU rendelet;
- a polgári légiközlekedési balesetek és repülőesemények vizsgálatáról és megelőzéséről szóló 996/2010/EU rendelet;
- a repülőtéri díjakról szóló 2009/12/EK irányelv;
- a közösségi repülőterek földi kiszolgálási piacára való bejutásról szóló 96/67/EK irányelv;
- a résidőkiosztás egységes szabályairól szóló 95/93/EGK rendelet;
- a polgári repülésben dolgozó utazó munkavállalók munkaidejének szervezéséről szóló európai megállapodásról szóló 2000/79/EK irányelv;
- a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló 1008/2008/EK rendelet;
- a légifuvarozókra és légi járművek üzemben tartóira vonatkozó biztosítási követelményekről szóló 785/2004/EK rendelet;
- a számítógépes helyfoglalási rendszerekről szóló 80/2009/EGK rendelet;
- a légi fuvarozók baleset esetén fennálló felelősségéről szóló 2027/97/EK rendelet;
- a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról szóló 261/2004/EK rendelet;

- az egységes európai égbolt létrehozására vonatkozó keret megállapításáról szóló, 2004. március 10-i 549/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (keretrendelet);
- a léginavigációs szolgálatoknak az egységes európai égbolt keretében történő ellátásáról szóló, 2004. március 10-i 550/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (léginavigációs-szolgálati rendelet);
- a légtérnek az egységes európai égbolt keretében történő szervezéséről és használatáról szóló, 551/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (légtérrendelet);
- az Európai Légiforgalmi Szolgáltatási Hálózat átjárhatóságáról szóló, 2004. március 10-i 552/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (átjárhatósági rendelet);
- a léginavigációs szolgálatok és a hálózati funkciók teljesítményrendszerének megállapításáról, valamint a léginavigációs szolgálatok ellátására vonatkozó közös követelmények megállapításáról szóló 2096/2005/EK rendelet módosításáról szóló, 2010. július 29-i 691/2010/EU bizottsági rendelet;
- a léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról szóló, 2006. december 6-i 1794/2006/EK bizottsági rendelet;
- a légiforgalmi szolgáltatások és a léginavigációs szolgálatok repülésbiztonsági felügyeletéről és a 691/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2011. október 17-i 1034/2011/EU A bizottsági rendelet;
- a rugalmas légtérfelhasználásra vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló, 2005. december 23-i 2150/2005/EK bizottsági rendelet; valamint
- a légiforgalomáramlás-szervezésre vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló, 2010. március 25-i 255/2010/EU bizottsági rendelet;

a felsorolt jogszabályoknak az e megállapodás I. mellékletében felsorolt módosításait is figyelembe kell venni;

- b) a működési engedélyek tekintetében a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló, 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. fejezetében foglaltakkal lényegében egyenértékű szabályok alkalmazása; valamint

- c) a légi közlekedés biztonsága tekintetében az ECAC 30. számú okmánya II. részének végrehajtása.

3. szakasz

A második átmeneti időszak során alkalmazandó előírások

1. Azt követően, hogy a vegyes bizottság e megállapodás 33. cikkével (Átmeneti rendelkezések) összhangban kiadta azt a határozatot, amelyben megerősíti, hogy Ukrajna teljesíti a 2. szakasz 2. pontjában foglalt feltételeket:
 - a) az Ukrajna által kiadott, a IV. melléklet 1. szakaszában felsorolt tanúsításokat a tagállamok a vegyes bizottság határozatában szereplő feltételekkel összhangban, és a 216/2008/EK rendelet 11. cikkének megfelelően elismerik;
 - b) a 22. cikk (Kereskedelmi lehetőségek) (5) bekezdésének c) pontja (másik fél légi fuvarozói részére végzett földi kiszolgálási tevékenység) alkalmazandó; valamint
 - c) a vonatkozó európai uniós követelmények és előírások Ukrajna általi végrehajtására és alkalmazására vonatkozó értékelés függvényében, és a vegyes bizottság tájékoztatását követően Ukrajna megfigyelőként részt vesz a Az Európai Parlament és a Tanács 2111/2005/EK rendelete (2005. december 14.) a Közösségen belül működési tilalom alá tartozó légi fuvarozók közösségi listájának elfogadásáról szóló rendelet alapján létrehozott bizottság munkájában.
2. Ukrajna az alábbi feltételek teljesítése után léphet az e megállapodás teljes körű végrehajtásának szakaszába:
 - a) az e megállapodás I. mellékletében felsorolt összes európai uniós jogszabály alkalmazandó követelményeinek és előírásainak Ukrajna nemzeti jogába való beépítése és végrehajtása; valamint
 - b) az Ukrajna illetékességi körébe tartozó légiteret a funkcionális légtérblokkok kialakítására vonatkozó uniós követelményeknek megfelelően kell megszervezni.

4. szakasz

E megállapodás teljes körű végrehajtása

Azt követően, hogy a vegyes bizottság e megállapodás 33. cikkével (Átmeneti rendelkezések) összhangban kiadta azt a határozatot, amelyben megerősíti, hogy Ukrajna teljesíti az e melléklet 3. szakaszának 2. pontjában foglalt feltételeket, a következők alkalmazandók:

1. Az e melléklet 2. szakaszának 1. pontjában meghatározott forgalmi jogokon túl:

- a) az Európai Unió légi fuvarozói korlátlan forgalmi jogokat élveznek az Ukrajnában található pontok, az európai szomszédsági politikában részt vevő partnerországokban, illetve az ECAA-országokban található közbenső pontok, az V. mellékletben felsorolt országokban található pontok és az azokon túli pontok között, feltéve, hogy a járat a tagállamok valamelyikében található pontot is kiszolgál.

Az Európai Unió légi fuvarozói továbbá korlátlan forgalmi jogokat élveznek az Ukrajnán belül található pontok közötti útvonalak tekintetében, függetlenül attól, hogy az adott szolgáltatás az EU területéről indul ki vagy ide irányul; valamint

- b) Ukrajna légi fuvarozói korlátlan forgalmi jogokat élveznek az Európai Unióban található pontok, az európai szomszédsági politikában részt vevő partnerországokban, illetve az ECAA-országokban található közbenső pontok, és az V. mellékletben felsorolt országokban található pontok között, feltéve, hogy a járat Ukrajnában található pontot is kiszolgál.

2. A tagállamok az Ukrajna által kiadott, az e megállapodás IV. mellékletének 2. szakaszában felsorolt összes tanúsítást – e rendelkezések feltételeivel összhangban – elismerik.

**AZ E MEGÁLLAPODÁS III. MELLÉKLETÉBEN EMLÍTETT
TANÚSÍTÁSOK JEGYZÉKE**

1. Repülőgép-személyzet

Pilóta szakszolgálati engedélyek (engedélyek kiadása, meghosszabbítása, módosítása, korlátozása, felfüggesztése vagy visszavonása) (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

A repülésoktatásért, a repülésszimulációs oktatásért vagy a pilóták ismereteinek felméréseért felelős személyek képesítése (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

Légiutas-kísérő tanúsítványok (tanúsítványok kiadása, meghosszabbítása, módosítása, korlátozása, felfüggesztése vagy visszavonása) (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

Pilóta-szakszolgálati orvosi minősítések (kiadás, meghosszabbítás, módosítás, korlátozás, felfüggesztés vagy visszavonás) (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

A repülőorvos-szakértők képesítése, valamint annak feltételei, hogy egy háziorvos repülőorvos-szakértőként járhatson el (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

A légiutas-kísérő személyzet tagjainak rendszeres repülőorvosi vizsgálata, valamint az e vizsgálat elvégzéseért felelős személyek képesítése (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

A pilótaképző szervezetek engedélyeinek kiadására, meghosszabbítására, módosítására, korlátozására, felfüggesztésére vagy visszavonására vonatkozó feltételek (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

A repülőorvosi központok engedélyeinek kiadására, meghosszabbítására, módosítására, korlátozására, felfüggesztésére vagy visszavonására vonatkozó feltételek (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

A repülésszimulációs oktatóeszközök bizonyítványaira, valamint az ilyen eszközöket működtető és alkalmazó szervezetekre vonatkozó követelmények (216/2008/EK rendelet, 1178/2011/EU rendelet és az 1178/2011/EU rendelet módosításáról szóló 290/2012/EU rendelet).

2. Légiforgalmi szolgáltatás / léginavigációs szolgálatok

Légiforgalmi szolgáltatók tanúsítványai (216/2008/EK rendelet, 1034/2011/EU rendelet, és az 1035/2011/EU rendelet II. melléklete – A légiforgalmi szolgáltatások nyújtásának különös követelményei).

Meteorológiai szolgáltatók tanúsítványai (216/2008/EK rendelet, 1034/2011/EU rendelet, és az 1035/2011/EU rendelet III. melléklete – A meteorológiai szolgálatok ellátására vonatkozó különös követelményei).

Légiforgalmi tájékoztató szolgáltatók tanúsítványai (216/2008/EK rendelet, 1034/2011/EU rendelet, és az 1035/2011/EU rendelet IV. melléklete – A légiforgalmi tájékoztató szolgálatok ellátására vonatkozó különös követelmények).

A távközlési, navigációs vagy légtérellenőrző szolgáltatók tanúsítványai (216/2008/EK rendelet, 1034/2011/EU rendelet, és az 1035/2011/EU rendelet V. melléklete – A távközlési, navigációs vagy légtérellenőrző szolgálatok ellátására vonatkozó különös követelmények).

Légiforgalmi irányítók (ATCO) és gyakornok légiforgalmi irányítók szakszolgálati engedélyei (kiadás, felfüggesztés és visszavonás) és a kapcsolódó jogosítások, kiterjesztések (216/2008/EK és 805/2011/EU rendelet).

A légiforgalmi irányítók orvosi minősítései (216/2008/EK és 805/2011/EU rendelet).

A légiforgalmi irányítók (ATCO) képzését végző szervezetek tanúsítványai (érvényesség, megújítás, újraérvényesítés és alkalmazás) (216/2008/EK és 805/2011/EU rendelet).

V. MELLÉKLET

AZ E MEGÁLLAPODÁS 17., 19. ÉS 22. CIKKÉBEN, VALAMINT II. ÉS III. MELLÉKLETÉBEN EMLÍTETT EGYÉB ÁLLAMOK JEGYZÉKE

1. Az Izlandi Köztársaság (az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás alapján);
2. A Liechtensteini Hercegség (az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás alapján);
3. A Norvég Királyság (az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás alapján); valamint
4. A Svájci Államszövetség (az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti légiközlekedési megállapodás alapján).

ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Ez a megállapodás az alábbiakban megállapított eljárási szabályoknak megfelelően alkalmazandó:

1. UKRAJNA RÉSZVÉTELE AZ EGYES BIZOTTSÁGOK MUNKÁJÁBAN

Amennyiben e megállapodás értelmében Ukrajna részt vesz egy, az Európai Unió kapcsolódó jogi aktusával létrehozott bizottság munkájában, ezt megfigyelőként teheti, azaz figyelemmel követheti az összes vonatkozó egyeztetést, és az eljárási szabályoknak megfelelően részt vehet a vitákban, kivéve a szavazással záródó üléseket.

Az egységes európai égboltra vonatkozó jogszabályok végrehajtása érdekében a légiforgalmi szolgáltatás tekintetében Ukrajna részt vesz továbbá az Európai Bizottság által létrehozott összes testület, így például az ágazati konzultációs testület (Industry Consultation Body, ICB) és a Hálózatkezelő (Network Manager) munkájában.

2. RÉSZVÉTEL MEGFIGYELŐKÉNT AZ EASA MUNKÁJÁBAN

Az EASA-ban betöltött megfigyelői státusz feljogosítja Ukrajnát arra, hogy részt vegyen az EASA EU-tagállamok és az európai szomszédságpolitika partnerországai előtt nyitva álló technikai csoportjainak és testületeinek munkájában, a részvételre vonatkozó feltételekkel összhangban. A megfigyelői státusz nem jár együtt szavazati joggal. Az EASA igazgatótanácsában Ukrajna nem kap megfigyelői státuszt.

3. EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS INFORMÁCIÓCSERE

Annak érdekében, hogy a Felek illetékes hatóságai könnyebben gyakorolhassák vonatkozó hatásköreiket, a szóban forgó hatóságok kérésre a Megállapodás megfelelő működéséhez szükséges valamennyi információt átadják egymásnak.

4. NYELVEKRE VALÓ HIVATKOZÁSOK

A Megállapodás keretében megállapított eljárások során a Felek jogosultak az Európai Unió intézményei vagy Ukrajna bármely hivatalos nyelvének használatára. A szerződő felek azonban tisztában vannak azzal, hogy az angol nyelv használata megkönnyíti az eljárásokat. Ezért ha egy hivatalos okirat olyan nyelven íródott, amely nem az Európai Unió intézményeinek hivatalos nyelve, az okirathoz – az előző mondat rendelkezésére figyelemmel – egyidejűleg mellékelni kell az Európai Unió intézményeinek egyik hivatalos nyelvén készült

fordítását. Amennyiben egy szerződő fél szóbeli eljárás során olyan nyelvet kíván használni, amely nem hivatalos nyelve az Európai Unió intézményeinek, a szerződő fél gondoskodik az angol nyelvre történő szinkrontolmácsolásról.

**AZ E MEGÁLLAPODÁS 26. CIKK (4) BEKEZDÉSÉBEN
EMLÍTETT KRITÉRIUMOK**

1. A következők összeegyeztethetők e megállapodás megfelelő működésével:
 - a) az egyéni fogyasztóknak nyújtott szociális jellegű támogatások, feltéve hogy azokat a szolgáltatás eredetén alapuló megkülönböztetés nélkül nyújtják; valamint
 - b) a természeti katasztrófák vagy rendkívüli események miatti károk enyhítését célzó támogatások.
2. Továbbá a következők is összeegyeztethetőnek tekinthetők a megállapodás megfelelő működésével:
 - a) az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatások, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság;
 - b) egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatások, amennyiben az ilyen támogatások nem befolyásolják hátrányosan a légi fuvarozók kereskedelmi ügyleteit oly módon, hogy az ellentétes legyen a felek közös érdekével; valamint
 - c) az EU horizontális csoportmentességi rendeletei, valamint a horizontális és ágazati állami támogatási szabályok szerint jóváhagyott célkitűzések megvalósítására, az említett rendeletekben és szabályokban meghatározott feltételekkel összhangban nyújtott támogatások.
